

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออก 2

THE CHARACTERISTICS OF THE INDUSTRIAL TEACHERS
IN THE EASTERN VOCATIONAL INSTITUTES 2

ไพศาล อรเอี่ยม
PAISAL ONAIUM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิตอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-550-2

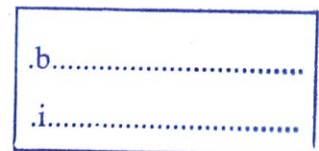
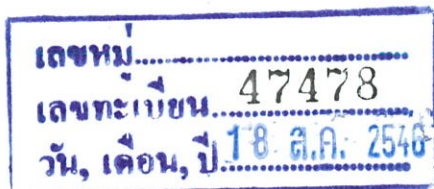
สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออก 2

THE CHARACTERISTICS OF THE INDUSTRIAL TEACHERS
IN THE EASTERN VOCATIONAL INSTITUTES 2

ไพศาล อรเอี่ยม
PAISAL ONAIUM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2546
ISBN 974-324-550-2

THE CHARACTERISTICS OF THE INDUSTRIAL TEACHERS
IN THE EASTERN VOCATIONAL INSTITUTES 2

PAISAL ONAIUM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2003
ISBN 974-324-550-2

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2
THE CHARACTERISTICS OF THE INDUSTRIAL TEACHERS IN THE
EASTERN VOCATIONAL INSTITUTE 2

ชื่อนักศึกษา นายไพศาล อรเอี่ยม

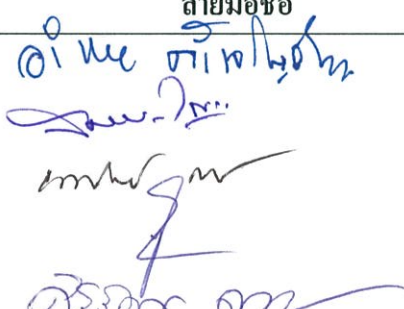
รหัสประจำตัว 44064727

หลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.ดร.สมพร ไชยะ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	
ดร.ศิริรัตน์	เพชรแสงศรี	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 16 พฤษภาคม 2546 เวลา 11.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัทธู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่...๑๑...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ.๒๕๔๖...

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2
นักศึกษา	ไพศาล อรเอี่ยม
รหัสประจำตัว	44064727
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2546
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	รศ.ดร.สมพร ไชยะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 จำแนกตามสาขาวิชา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประกอบด้วย นักเรียนช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 รวม จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในภาพรวมและรายด้าน นักเรียนที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	The Desired Characteristics of The Industrial Teachers by Students' Opinion in The Eastern Vocational Institutes 2
Student	Paisal Onaium
Student ID.	44064727
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2003
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Amnath Tangcharaenchai
Thesis Co – Advisor	Assoc. Prof. Dr. Somporn Chaiya

ABSTRACT

The objective of this research were to study and compare students' opinion toward the desired characteristics of industrial teachers in the Eastern Vocational Institutes 2 which were classified by departments. The samples of this research were 341 industrial students in the Eastern Vocational Institutes 2. They were selected using stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. Statistics for analyzing the data were percentage, frequency distribution, arithmetic, mean, standard deviation and one-way ANOVA.

The findings were as follow :

1. In total, the students' opinion toward the desired characteristics of industrial teachers in the Eastern Vocational Institutes 2 was at high level. For the personality, vocational technique, teaching ability were also at high level.

2. Comparing in total, there was no significant difference in the students' opinion toward the desired characteristics of industrial teachers in the Eastern Vocational Institutes 2, who were from different departments. For the personality, vocational technique, teaching ability, there were no significant difference in every item at .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ก็ด้วยความเมตตาและความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.สมพร ไชยะ อาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี ดร.ฉันทนา โหมดมณี และ ดร.คมศร วงษ์รักษา ที่ได้คำแนะนำเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการจากวิทยาลัยต่างๆ จากสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์จากวิทยาลัยเทคนิคชลบุรีทุกท่าน ที่ช่วยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือใน การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่มุกดา อรเอี่ยม ผู้เป็นที่เคารพยิ่ง ที่ให้การสนับสนุนคอยให้ กำลังใจและช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์สำหรับใช้จ่ายในการศึกษา และขอขอบคุณพี่น้องทุกคน รวมทั้ง เพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เป็นผลอันมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อทดแทน คุณแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ความหมายของคุณลักษณะ.....	7
2.2 คุณลักษณะของครูที่ดี.....	8
2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู.....	10
2.2.2 จรรยาบรรณครู.....	20
2.3 บทบาทหน้าที่ของครู.....	22
2.4 คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม.....	26
2.4.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ.....	28
2.4.2 คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง.....	32
2.4.3 คุณลักษณะด้านการสอน.....	33
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
3.5	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	48
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
ตอนที่ 2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.....	51
ตอนที่ 3	ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.....	56
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	57
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	57
5.2	อภิปรายผล.....	60
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....		64
ภาคผนวก.....		67
ภาคผนวก ก	หนังสือราชการ.....	68
ภาคผนวก ข	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	74
ประวัติผู้เขียน.....		80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานศึกษาและสาขาวิชา.....	45
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชา.....	50
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษา.....	51
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 เป็นรายด้านและ ภาพรวม.....	52
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 เป็นรายด้านและภาพรวมจำแนกตามสาขาวิชา.....	52
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของ ครูช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะด้าน บุคลิกภาพ.....	53
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของ ครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะ ด้านวิชาชีพช่าง	54
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของ ครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะ ด้านการสอน.....	55
4.8 แสดงการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนก ตามสาขาวิชา.....	56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2.1 แสดงลักษณะต่างๆ ในวิชาชีพครูช่าง.....	32
2.2 ความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้และการสอน.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 5) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการศึกษาไว้ คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทักษิณ ชินวัตร (อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : คำนำ) ที่กล่าวว่า “การศึกษาจะทำให้คนไทยสามารถช่วยตนเองให้มีชีวิตรอด และดำรงชีวิตในระบบเศรษฐกิจใหม่ได้ และมีความรักที่จะเรียนรู้สนุกที่จะเรียนและเรียนได้ตลอดชีวิต” การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นได้ในลักษณะ เช่น เรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ หรือส่วนใหญ่มักจะเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนการสอนนั้น ประกอบด้วย หลักสูตร การเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียน

จากเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับครูและถือว่าครูเป็นผู้มีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็น พื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติ จึงได้มีบทบัญญัติที่ว่า ครูเป็นบุคลากรวิชาชีพหลักด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ต้องผ่านกระบวนการควบคุมเพื่อให้ครูเป็นครูอาชีพ เช่น การให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีองค์กรวิชาชีพครู มีมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้เป็นครูอาชีพอย่างแท้จริง โดยมีกลไกที่จะส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง มีระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน มีค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพเป็นการเฉพาะ(สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. 2543 : 1)

ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นๆ และต้องมีความเข้าใจในกระบวนการของการเรียนการสอน รวมถึงต้องรู้ถึงความต้องการของผู้เรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ดังที่ นลินี ยอแสงรัตน์ (2543 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของครูเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ฉะนั้นพฤติกรรมของครูในห้องเรียนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะส่งผลต่อความรู้สึก เจตคติที่นักเรียนมีต่อครูและผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541 : 405) ที่กล่าวว่า “พฤติกรรมของครูผู้สอน คือ ฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีความกล้าหาญที่มาจาก ความรับผิดชอบของตัวนักเรียนโดยตรง

การจัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ อีกทั้งเพื่อสนองความต้องการกำลังคนในระดับกลาง ได้แก่ ช่างฝีมือ (Skill Worker) และช่างเทคนิค (Technician) ซึ่งสามารถจัดได้รูปแบบ เช่น จัดด้วยระบบโรงเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษา จัดด้วยระบบช่างฝึกหัด ฯลฯ การจัดการศึกษาจะให้ผลดีจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปรัชญาการจัดการศึกษาวิชาชีพที่ถูกต้อง กำลังคนที่เป็นครูอาชีวศึกษาที่มีเจตคติและวิธีการดำเนินงานอาชีวศึกษาที่ถูกต้อง หลักสูตรและวิธีสอนที่เหมาะสม เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและจำนวนพอเหมาะ ผู้บริหารและการบริหารที่ทำได้ตรงเป้า (ประเวศ ยอดยิ่ง, 2529 :2)

จากองค์ประกอบของการจัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา บุคคลที่ทำหน้าเป็นครูอาชีวศึกษาหรือครูช่างอุตสาหกรรม นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ผู้ที่เป็นครูจะต้องมีสมรรถภาพเป็นอย่างสูงในด้านความรู้ทั้งที่เป็นปรัชญาการศึกษาของชาติ และจากปรัชญาการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการศึกษาในด้านทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพที่สอน ครูควรมีประสบการณ์การทำงานในวงจรอุตสาหกรรมมาพอสมควร หรือได้รับการฝึกฝนจากสถานศึกษา มาเป็นอย่างดี มีความสามารถที่จะประยุกต์เอาวิชาทฤษฎีช่างไปสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโรงฝึกงานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อีกทั้งมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาชีพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูหรืออาจารย์เป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากผู้ที่เป็นครูสายสามัญหรือสายอาชีพ โดยเฉพาะครูช่างอุตสาหกรรม ซึ่งบางคนไม่ได้จบการศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับด้านการสอน แต่เมื่อตนเองเข้ามาทำหน้าที่ทางด้านการจัดการเรียนการสอน อาจจะมีคุณลักษณะบางประการที่ไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริหาร เพื่อนครูที่ทำหน้าที่สอนด้วยกัน หรือแม้กระทั่งตัวนักเรียนเอง ผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนในสายช่างอุตสาหกรรมที่ต้องทำหน้าที่สอน และดูแลนักเรียนที่เข้ามาสู่ระบบของวิทยาลัยเทคนิค ตลอดจนวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งได้พบกับปัญหาของการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่บางครั้งนักเรียนเกิดการไม่สนใจต่อการเรียนการสอน เมื่อเรียนในบางวิชา เมื่อได้สนทนากันจึงพบกับปัญหาต่างๆ เช่น ครูสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจยาก ถ้ายทอดเนื้อหาไม่เข้าใจ ใช้คำพูดไม่เหมาะสม บุคลิกภาพไม่ดี ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์หาข้อสรุปที่ทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีความสุข สนใจต่อการเรียน และต้องการที่จะเรียนในวิชาชีพทางสายช่างอุตสาหกรรมตามที่ตนเองต้องการอย่างเต็มความสามารถ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามสาขาวิชา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

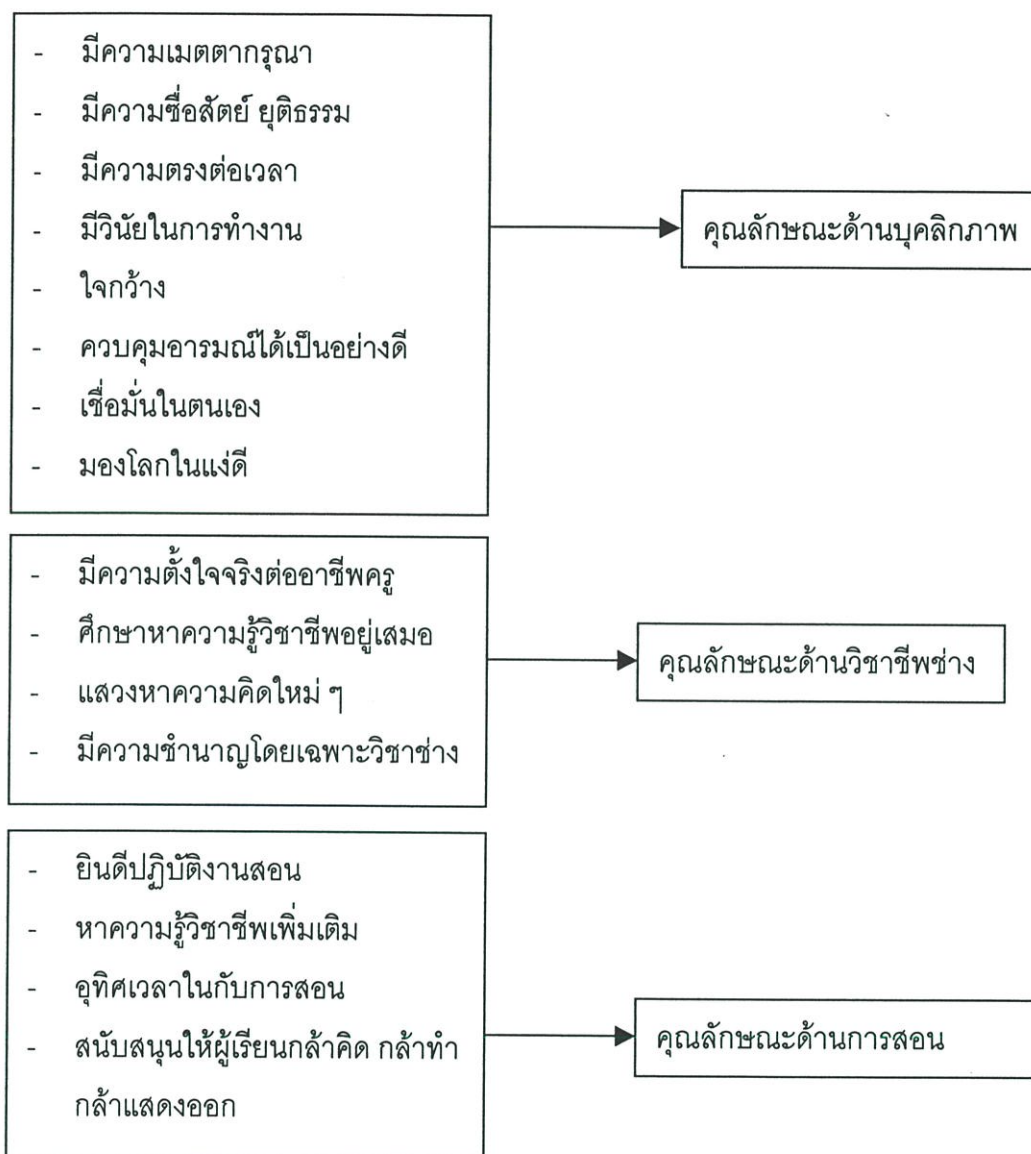
คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในความคิดเห็นของนักเรียนในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ เมธี ปิลาธนนานนท์ (2533 : 42) ที่กล่าวถึง ลักษณะของครูอาจารย์อาชีวและเทคนิคศึกษาที่ดี ไว้ดังนี้

1. มีความเมตตากรุณา ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้เรียนเป็นอย่างดี
2. มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ไม่ลำเอียงในการให้คะแนนหรือให้คำชมเชย
3. เป็นคนตรงไปตรงมา มีนิสัยเปิดเผย
4. มีวินัยในการทำงาน รักษาเวลาเป็นอย่างดี
5. มีความขยัน อดทน ไม่เบื่อหน่ายในการสอนง่าย ๆ
6. มีใจกว้าง สามารถทนรับคำติ คำวิจารณ์ได้ และยินดีปฏิบัติตาม
7. มีขันติ สามารถควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี
8. มีความตั้งใจจริงต่ออาชีพครู
9. มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถยืนยันในเรื่องที่ถูกต้อง
10. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
11. สนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก
12. มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดีเสมอ

จากแนวคิดของ เมธี ปิณฑานานนท์ ที่กล่าวถึง คุณลักษณะของครูอาจารย์อาชีวะและเทคนิคที่ดี ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวคิดในการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร คือ นักเรียนช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ปีการศึกษา 2545 รวม 7 วิทยาลัย จำนวน 2,870 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของสถาบันการอาชีวศึกษาตะวันออก 2 รวม 7 วิทยาลัย ใช้เกณฑ์กำหนดตัวอย่างของ Yamane' สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรต้น คือ สาขาวิชาที่นักเรียนเรียน ประกอบด้วย

- 1) สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง
- 2) สาขาวิชาช่างยนต์
- 3) สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์

1.5.2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วย คุณลักษณะในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
- 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง
- 3) คุณลักษณะด้านการสอน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนเกี่ยวกับวิชาช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาตะวันออก 2 ปีการศึกษา 2545

1.6.2 ครูช่างอุตสาหกรรม หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนกลุ่มวิชาช่างอุตสาหกรรม เช่น ครูช่างยนต์ ครูช่างไฟฟ้า และครูช่างอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ในสถาบันการอาชีวศึกษาตะวันออก 2

1.6.3 คุณลักษณะของครูช่าง หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติเฉพาะของครูช่าง อุตสาหกรรมแสดงพฤติกรรมต่างๆ ตามความคิดเห็นของนักเรียน และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ ของครู ซึ่งประกอบด้วย

1.6.3.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีความตรงต่อเวลา มีวินัยในการทำงาน ใจกว้าง ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เป็นอย่างดี เชื่อมมั่นตนเอง และมองโลกในแง่ดี

1.6.3.2 คุณลักษณะด้านวิชาชีพ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริงต่ออาชีพครู ศึกษาหาความรู้วิชาชีพอยู่เสมอ เป็นผู้แสวงหาความคิดใหม่ ๆ และมีความชำนาญโดยเฉพาะ วิชาชีพช่าง

1.6.3.3 **คุณลักษณะด้านการสอน** หมายถึง ความสามารถในการสอน อุทิศตนให้การสอน เข้าใจในเนื้อหาหลักสูตรเป็นอย่างดี สามารถจูงใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียน สามารถแนะนำความรู้และให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

1.6.4 **สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2** หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี ที่เปิดสอนสาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างไฟฟ้าและสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยสถาบันต่างๆ ดังนี้

1. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
2. วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ
3. วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา
4. วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี
5. วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม
6. วิทยาลัยการอาชีพพานทอง
7. วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของคุณลักษณะ
- 2.2 คุณลักษณะของครูที่ดี
 - 2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
 - 2.2.2 จรรยาบรรณครู
- 2.3 บทบาทและหน้าที่ของครู
- 2.4 คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม
 - 2.4.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
 - 2.4.2 คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง
 - 2.4.3 คุณลักษณะด้านการสอน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของคุณลักษณะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณลักษณะ” ไว้ว่า คุณลักษณะหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำ

เป็เรื่อง กิจวัตรนี้ (2530 : 48) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณลักษณะ” ไว้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง สิ่ง que แสดงให้เห็นด้วยตาและความรู้สึกนึกคิด เป็นเครื่องชี้คุณภาพหรือคุณสมบัติที่พึงประสงค์

เดโช สนวนานนท์ (2528 : 253) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะใดลักษณะหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น สามารถแยกความแตกต่างของบุคคลนั้นๆ ได้

วิชัย ทิพย์อาสน์ (2541 : 9) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะประจำของบุคคลที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษ โดยที่สามารถแยกความแตกต่างของบุคคลผู้นั้นกับผู้อื่นได้ เช่น คุณลักษณะทางกาย ได้แก่ รูปร่างแตกต่างกัน คุณลักษณะทางสมอง ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน ความถนัดของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

จากความหมายต่างๆ คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เห็นด้วยตา ความรู้สึก หรือ ลักษณะประจำของแต่ละบุคคล ที่สามารถแยกให้เห็นถึงความแตกต่างจากผู้อื่น อีกทั้งเป็นเครื่องชี้ คุณภาพหรือคุณสมบัติที่พึงประสงค์

2.2 คุณลักษณะของครูที่ดี

เนื่องจากภาระหน้าที่หลักของครู คือ การสอน อบรมกุลบุตรกุลธิดาให้เป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัวและสังคม ครูนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ดีแล้ว ยังต้องมีความประพฤติอันเป็น แบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ตลอดจนถึงรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่งานสอนของตน ตามที่ ญัฐพงศ์ ปรีชญาอภิพันธ์ (2535 : 18-19) ที่กล่าวว่า งานของครูเป็นงานยากเพราะครูทำหน้าที่สร้างคนซึ่ง มีความยุ่งยากซับซ้อนที่สุด งานของครูจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อสามารถทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามต้องการ และทำให้ศิษย์รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจได้อย่างฉลาด และชี้แนะ แนวทางให้เพิ่มพูนประสิทธิภาพชีวิตของตนได้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์จึงเป็นศิลปะที่ ยากจะวิเคราะห์ ดังนั้น ครูจึงต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีคุณลักษณะที่สามารถทำหน้าที่อันยาก ยิ่งให้บรรลุความสำเร็จ

วัชร บุญสิงห์ (2536 : 7-8) ได้กล่าวถึง ลักษณะของครูที่ดีไว้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ ครูที่ดีจะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้ มีความรู้กว้างขวาง ในสิ่งใหม่เกี่ยวกับวิชาที่ตนสอน มีการค้นคว้าหาความรู้อยู่เป็นนิจ และสามารถนำความรู้ไปทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน มีความรู้ความสามารถพิเศษ นอกเหนือจากสาขาวิชาที่สอน และควรมีความรู้ในวิชาครูเป็นอย่างดี สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ
2. ด้านการสอน ครูควรสามารถทำการสอนได้อย่างดี มีทักษะในการสอน และถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการเตรียมการสอนตามหลักสูตรและสามารถสอนได้ตามนั้น มีความสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีความสามารถปกครองและควบคุมชั้นเรียนได้ดี ให้นักเรียน และตรวจงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านคุณธรรม มีลักษณะของครูที่ดีในด้านคุณธรรม ครูต้องมีความประพฤติดี ซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความเมตตา ชยันและอดทน สามารถให้ความช่วยเหลือ และให้อภัย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน มีความสามารถในการอบรมแนะนำแก่เด็ก และเยาวชน ได้เป็นอย่างดี
4. ด้านบุคลิกภาพ ครูควรเป็นผู้ที่มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง พุดจาจะฉานชัดเจน มีวาจาสุภาพ แต่งกายสุภาพตามสมัยนิยม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดี และร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นผู้มีเหตุผล มีความรักและศรัทธาใน

อาชีพครูที่ตนดำรงอยู่ สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยความรวดเร็ว และประหยัดได้เป็นอย่างดี

5. ด้านสังคม คุณลักษณะทางด้านสังคมเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับครูที่ดี ครูควรมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับทั้งนักเรียน ผู้ปกครองและผู้ร่วมงาน สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา มีความยินดี และเต็มใจที่จะบริการเพื่อนครูด้วยกัน มีความรู้ในระบบการบริหารบุคคล มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก สามารถปกครองเด็กที่ตนสอน ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือได้ทั้งใน และนอกห้องเรียน สามารถประสานความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน สนับสนุนโรงเรียนในทางที่เหมาะสม

อมรวิรัช นาคทรพรพ (2541 : 21) ได้กล่าวถึง ลักษณะของครูที่ดีตามที่สังคมคาดหวัง จะต้อง ~~คุณสมบัต~~ 4 ประการ ดังนี้

1. ชอบเด็ก ชอบการเป็นครูผู้ “เบิกทางแห่งปัญญา” ให้เด็กเห็น เด็กเหมือนลูกหลาน ทุ่มเทเวลาและให้ความช่วยเหลือ
2. ชอบท้าทาย กระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหา ขบคิดหาข้อมูลด้วยตนเอง ทำทนายสติปัญญาเด็ก
3. ชอบเป็นนักเรียนเสียเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ มาประดับภูมิปัญญา
4. ชอบชุมชน ชอบการพบปะชุมชน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจชีวิต ชุมชน และนำพลังชุมชน มาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ของเด็ก

คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2533 : 7-29) ได้จัดทำ “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู” ซึ่งชี้บ่งถึงลักษณะของครูที่ดี 4 ด้าน ดังนี้

1. รอบรู้ ครูต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตน เช่น ปรัชญาการศึกษา หลักการศึกษา นโยบายการศึกษา แผนและโครงสร้างการพัฒนาศึกษา จะต้องมีความรู้อย่างเชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร วิธีกการสอน และประเมินผลการศึกษา ตลอดจนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่เกิดขึ้นในสังคมของตนและของโลก
2. สอนดี จะต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน อีกทั้งสามารถให้บริการแนะแนวในด้านการเรียน การครองตน และรักษาสุขภาพอนามัย จัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน
3. มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ครูต้องมีความศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ เพื่อให้บริการแก่นักเรียนและสังคม มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของอาชีพครู มีความรับผิดชอบในด้านการศึกษาต่อสังคม ชุมชน และนักเรียน มีความรักความเมตตา และมี

ความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโตและพัฒนาการในทุกด้าน

4. มุ่งมั่นพัฒนา ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง คิดค้นทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามความเหมาะสม ดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน

สรุปได้ว่า ลักษณะของครูที่ดีจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ มีความเมตตา เด็กปรารถนาดีต่อเด็ก พร้อมทั้งจะให้ภัยและให้ความช่วยเหลือเด็ก แต่งกายสะอาด เรียบร้อย สุขภาพครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง มีความกระตือรือร้น เป็นผู้รักการอ่าน สุขุมรอบคอบ และมีเหตุผล รู้จักประหยัดอดออม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ เข้าใจชีวิต ชุมชน และนำพลังชุมชน มาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ของเด็ก

2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

เพื่อให้ครูปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพทั้ง 12 ข้อ ครูสภาได้กำหนดเกณฑ์ดังกล่าวและได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 30 – 62)

มาตรฐานที่ 1 : ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูเสมอ

คำอธิบาย : การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนา การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้ากิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ โดยพิจารณาจาก

- การศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ
- การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาชีพครู

ระดับ 2 มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

- การเป็นสมาชิกและการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

- การเป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู
- การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

ระดับ 3 เป็นผู้ผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

- เป็นกรรมการ อนุกรรมการหรือคณะทำงานขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง
- เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
- เป็นผู้จัดทำและเสนอรายงานทางวิชาการในการประชุม อบรม สัมมนา
- มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 : ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
คำอธิบาย : การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เฉพาะในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยพิจารณาจาก

- เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้จริง
- เป็นกิจกรรมสร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติแก่ผู้เรียน
- เป็นกิจกรรมสร้างคุณธรรมที่มีผลให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

ระดับ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนทั้งในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยพิจารณาจาก

- เลือกปฏิบัติกิจกรรมเสริมตามลำดับความสำคัญก่อนหลังโดยให้ความสำคัญ กับกิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยตรง มากกว่ากิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยอ้อม

ระดับ 3 ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน และส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน โดยพิจารณาจาก

- กิจกรรมทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียน
- กิจกรรมและงานต่างๆ ในหน้าที่ครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน

- กิจกรรมและการปฏิบัติงานต่างๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ส่งผลถึงตัวผู้เรียนอย่างชัดเจน

มาตรฐานที่ 3 : มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ คำอธิบาย : การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการโดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก
- การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของผู้เรียน

ระดับ 2 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาจาก

- การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้พัฒนาการของผู้เรียนด้านต่างๆ เป็นหลัก
- การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามด้านที่บกพร่องอย่างเหมาะสม

ระดับ 3 พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจาก

- การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายคน เป็นรายสมรรถภาพ
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพ ตามลำดับขั้นการพัฒนา
- การตอบสนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนรายบุคคลโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 : พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง คำอธิบาย : การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

- แผนการสอนที่ใช้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมสัมพันธ์กัน
- แผนการสอนที่ใช้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกระบวนการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้

ระดับ 2 ปรับปรุงแผนการสอนที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

- แผนการสอนที่ปรับปรุงมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมสัมพันธ์กัน
- แผนการสอนที่ปรับปรุงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากขึ้น
- แผนการสอนที่ปรับปรุงสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัดของสถานศึกษา

ระดับ 3 สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยพิจารณาจาก

- แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมสัมพันธ์กัน
- แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
- แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัดของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 5 : พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ คำอธิบาย : การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

- ความสัมพันธ์ของสื่อการเรียนการสอนกับองค์ประกอบของการสอน คือ ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

ระดับ 2 ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

- ความเหมาะสมของสื่อกับผู้เรียน กิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้
- ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และบำรุงรักษา
- สื่อมีความหลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน
- ผู้เรียนได้ใช้สื่อการเรียนการสอน ตามความรู้สึกรู้สึกคิด และการตัดสินใจของตนเอง

ระดับ 3 คิดค้น ผลิต และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน ที่มีผลต่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

- ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดค้น ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน
- สื่อการเรียนการสอนได้มาจากวัสดุในท้องถิ่น
- ประเมินผลการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- เผยแพร่ผลการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้ผลแล้ว

มาตรฐานที่ 6 : จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

คำอธิบาย : การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเนื้อหาเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

- ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้
- ผู้เรียนปฏิบัติตามแบบ หรือทำตามตัวอย่าง
- ผู้เรียนทำตามข้อกำหนด หรือคำสั่ง

ระดับ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดความคิดรวบยอด (Concept)

เป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

- ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนลงมือทำงานตามกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด
- ผู้เรียนค้นหาความรู้และสรุปความคิดรวบยอดได้เองตามคำแนะนำ

ระดับ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดกระบวนการ และการสร้างนิสัย

เป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

- ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ และพัฒนาความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

- ผู้เรียนเลือกและปฏิบัติงานตามศักยภาพ
- ผู้เรียนประเมินตนเองและปรับปรุงตนเอง
- การเรียนการสอนมุ่งเน้นการสร้างนิสัยการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวร ติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 : รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

คำอธิบาย : การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องโดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

- 1) ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
- 2) เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ
- 3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน
- 4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวม ของกลุ่ม

ผู้เรียนหรือห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

- ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน หรือกลุ่มเฉพาะอย่างอื่น ๆ
- เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอในการพัฒนาผู้เรียน สมองต่อสภาพของผู้เรียนรายกลุ่ม
- รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรม แสดงผลการพัฒนาผู้เรียนรายกลุ่ม
- ข้อเสนอในการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องต่อการพัฒนาในแต่ละระดับผู้เรียน

ระดับ 3 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาจาก

- ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็นรายบุคคล
- เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอในการพัฒนาผู้เรียน สมองต่อสภาพความแตกต่าง ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล

- รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการสอนหรือนวัตกรรม แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล
- ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

มาตรฐานที่ 8 : ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน คำอธิบาย : การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจาและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างล้ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจาก

- การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ
- การใช้วาจาสุภาพ
- มีความประพฤติเรียบร้อย
- มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง

ระดับ 2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจาก

- การให้คำแนะนำ
- การเชิญชวนให้ปฏิบัติ
- การแก้ไขข้อบกพร่อง
- การสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

ระดับ 3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้เรียนเกิดศรัทธาและปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีเลือกสรรแล้วเป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา
- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกพฤติกรรมของตนเอง
- เสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน
- เผยแพร่วิธีการที่ถูกต้องในการสร้างคุณธรรม

มาตรฐานที่ 9 : ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ คำอธิบาย : การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟัง

ความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- ความเข้าใจงาน
- ความสำเร็จของงาน
- ความเต็มใจรับผลกระทบบของงาน

ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ความสามารถและความถนัดให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

- การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม
- ความพึงพอใจในบทบาทของตน ที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย
- ผลงานของสถานศึกษابรรลุเป้าหมาย

ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จนเป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

- การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาตามเป้าหมายอย่างครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- การเป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ
- การช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
- การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางาน

มาตรฐานที่ 10 : ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน คำอธิบาย : การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- ความรู้ความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย
- ความสำเร็จของงานและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
- ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานทางการศึกษา ที่เกี่ยวกับชุมชนตามความรู้ความสามารถหรือความถนัด โดยพิจารณาจาก

- การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม
- ความพึงพอใจในระหว่างการปฏิบัติงาน
- ความพึงพอใจในบทบาทของตน ที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย

ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานการศึกษาเพื่อชุมชนและร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

- การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุม และสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- การเป็นผู้นำในการพัฒนางาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพเป็นระบบ
- ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
- การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางาน

มาตรฐานที่ 11 : แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา คำอธิบาย : การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้านโดยเฉพาะ สารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 สามารถแสวงหาข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับสภาพทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก โดยพิจารณาจาก

- การมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน

ระดับ 2 สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยี เทคนิค วิธีการนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

- การวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ระดับ 3 สามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสารนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

- การจัดระบบข้อมูลข่าวสารได้
- การให้บริการข้อมูลข่าวสารได้
- การนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 12 : สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

คำอธิบาย : การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหา แล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่บวกแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

ระดับคุณภาพ :

ระดับ 1 การพัฒนาหรือการแก้ปัญหา และวิกฤติต่าง ๆ มีลักษณะเดียว
โดยพิจารณาจาก

- การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาแบบตรงตัว ใช้ตัวแปรตัวเดียว ลักษณะเดียว มีสูตรตายตัว
- กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนหรือการแก้ปัญหา มีทางเลือกทางเดียว ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ

ระดับ 2 การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาใช้องค์ประกอบรอบด้าน โดยพิจารณา

- นำองค์ประกอบรอบด้านมาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา
- นำเอาข้อมูลมารวบรวมสร้างทางเลือกหลาย ๆ ทาง แล้วจึงเลือกทางเลือกที่ดีกว่า
- สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหน้า
- ใช้แนวทางในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไข

ระดับ 3 สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจาก

- มีการนำเสนอองค์ประกอบตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ

- ให้ผู้เรียนรู้จักผลกระทบของการกระทำของตน ประเมินการแสดงของตน ว่ามีผลดี มีจริยธรรม ความงามมากน้อยเพียงใด
- ให้ผู้เรียนสร้างแนวทางในการพัฒนาตน เพื่อป้องกันปัญหาและวิกฤติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถาวร

จากการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สรุปได้ว่า ครูต้องมีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพ มีความเป็นผู้นำ รู้จักใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบแก่ผู้เรียน รู้จักแก้ไขข้อบกพร่องผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ รู้จักเลือกใช้สื่อการสอนอย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียนโดยยึดเนื้อหา ยึดความคิดรวบยอด ยึดกระบวนการและการสร้างลักษณะนิสัยการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป มีระบบการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ครูยังต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนจนผู้เรียนเกิดศรัทธาและปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีเลือกสรรแล้วจนเป็นนิสัย ต้องร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มุ่งมั่นพัฒนางานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจนเป็นนิสัย ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมาย มีการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรม สื่อการสอนจนเป็นนิสัย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์

2.2.2 จรรยาบรรณครู

คุรุสภาได้กำหนดจรรยาบรรณครูขึ้นโดยพัฒนาจากระเบียบคุรุสภา ที่ว่าด้วยจรรยาบรรณครูและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ.2506 เพื่อมุ่งมั่นพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นอาชีพที่สังคมยอมรับนับถือ และนำไปสู่คุณภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของสังคม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 10 –11) ดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า หมายถึง การตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด ความสนใจของศิษย์อย่างจริงใจ สอดคล้องกับการเคารพ การยอมรับ การเห็นอกเห็นใจต่อสิทธิพื้นฐานจนเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือและชื่นชมได้ รวมทั้งเป็นผลไปสู่การพัฒนารอบด้านอย่างเท่าเทียมกัน

2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่การเลือกกำหนดกิจกรรมการเรียนที่มุ่งผลต่อการพัฒนาในตัวศิษย์อย่างแท้จริง การจัดให้ศิษย์มีความรับผิดชอบ และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินร่วมกับศิษย์ ในผลของการเรียนและการเพิ่มพูน

การเรียนรู้ภายหลังบทเรียนต่างๆ ด้วยความปรารถนาที่จะให้ศิษย์แต่ละคนและทุกคนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพและตลอดไป

3. ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ หมายถึง การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยตัวเอง และเป็นการแสดงที่เป็นไปตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ หมายถึง การตอบสนองต่อศิษย์ในการลงโทษหรือให้รางวัลหรือกระทำอื่นใดที่นำไปสู่การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ หมายถึง การไม่กระทำการใด ๆ ที่จะได้มาซึ่งผลตอบแทนเกินสิทธิที่พึงมีพึงได้จาก การปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบตามปกติ

6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ หมายถึง การใฝ่รู้ ศึกษาคำว่า ริเริ่ม สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี สามารถพัฒนาบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์

7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครูด้วยตระหนักว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของอาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์ หมายถึง การให้ความร่วมมือ แนะนำ ปกป้อง ช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทั้งเรื่องส่วนตัว ครอบครัวและการงานตามโอกาสอย่างเหมาะสม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางวิธีการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

9. ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย หมายถึง การริเริ่มดำเนินกิจกรรม สนับสนุนส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยรวบรวมข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ เลือกรวบรวม ปฏิบัติตนและเผยแพร่ศิลปะ ประเพณี ดนตรี กีฬา การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย ฯลฯ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การดำรงชีวิตตนและสังคม

2.3 บทบาทและหน้าที่ของครู

“ครู” ตามความหมายใน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ครู คือ ผู้สั่งสอนและถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ ดังนั้น หน้าที่สำคัญของครู ก็คือการสอน เพราะครูเป็นผู้ที่พัฒนาคนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น ครูเป็นบุคคลที่คอยส่งเสริมและอบรมให้ความรู้กับคนโดยทั่วไป ผู้ที่ประกอบอาชีพครูมักจะถูกเรียกว่า ปุชนิยบุคคล ซึ่งมีความหมายและเกี่ยวพันในชีวิตของเราทุกคนอย่างลึกซึ้ง เป็นผู้หล่อหลอมเรามาตั้งแต่เด็กจนเติบโตและเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จนกระทั่งปัจจุบัน ท่านพุทธทาสภิกขุ (2535: 3) ได้ให้ความหมายของ “ครู” ไว้ว่า ครูเป็นบุคคลที่ควรยกย่องบูชา เป็นผู้เสียสละ เป็นผู้อุทิศตนที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน ค่าของครูอยู่ที่เป็นผู้ชานิยบุคคล ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของครูไว้ 3 ประการ คือ

1. ครูสอนหนังสือ เป็นผู้สอนให้คนรู้หนังสือ ทำตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์และความอดอยาก
2. ครูสอนอาชีพ เป็นผู้สอนคนให้มีอาชีพ ทำตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์และความอดอยาก
3. ครูผู้นำทางจิตใจหรือวิญญาณ ครูประเภทนี้สอนให้คนสามารถเอาชนะกิเลสหรือความทุกข์ได้ โดยสอนตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นของชีวิต สอนให้มนุษย์ไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ ความรอดพ้นจากความเป็นทุกข์

กุลวดี ไพจิตร (2544 : 38) กล่าวถึง การกำหนดบทบาทของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดบทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยทุกครั้งครูจะต้องมีบทบาทในการเตรียมการและดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

บทบาทด้านการเตรียมการ

1) การเตรียมตนเอง ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ซึ่งจะต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้

2) การเตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาการต่างๆ และห้องพิพิธภัณฑ์

3) การเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญ และเนื้อหาข้อความรู้อันจะนำไปสู่ การออกแบบกิจกรรมการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่กำหนด

4) การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนแล้ว ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่าจะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ชนิดใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุ แล้วจัดเตรียมให้พร้อม

5) การเตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียมการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) ผล (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Psychomotor) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

บทบาทด้านการดำเนินการ

1) การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา (Helper and Advisor) คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือความรู้ในเวลาเรียนต้องการ เอื้อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง (Supporter and Encourager) ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม หรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3) การเป็นผู้ร่วมกิจกรรม (Active Participant) โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียน พร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็น หรือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

4) การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) ตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมของผู้เรียน ให้ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ ก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

5) การเป็นผู้เสริมสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยการสนับสนุนเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และอภิปรายโต้แย้งด้วยท่วงท่า นุ่มนวล ให้เกียรติกัน อย่างเป็นทางการ โดยมีจุดมุ่งหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

ชม ภูมิภาค (2525 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับคนเพราะอาชีพครูจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับนักเรียน ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญ 4 ประการ คือ ส่งเสริมความก้าวหน้าของนักเรียน ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือนักเรียน ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นๆ เช่น เพื่อนครู ผู้บริหาร ทำงานร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ครูยังเป็นผู้นำของชุมชนทำงานกับชุมชน ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในทางสร้างสรรค์เพื่อให้สังคมเจริญ

ดำรง ประเสริฐกุล (2542 : 6) กล่าวว่า ครูมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม ประเทศชาติ ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความจริงก้าวหน้าทาง ศิลปะ วิทยาการ เทคโนโลยี และมีหน้าที่นำความรู้มาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและ คุณภาพที่สูงขึ้น

นอกจากครูต้องทำหน้าที่สอน ครูยังต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม โดยอาศัยการศึกษาเป็นหลัก

เป็รื่อง กิจรัตน์ (2530 : 48) ได้แบ่งบทบาทหน้าที่ของครูอุตสาหกรรมศึกษา ตามแนว คิดของนักการศึกษาของไทยที่ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ครูควรจะมีบทบาทและภาระหน้าที่ในฐานะ ต่างๆ กัน คือ

1. ในฐานะเป็นผู้สอน
2. ในฐานะเป็นผู้อบรมเด็ก
3. ในฐานะเป็นผู้พัฒนา คือ พัฒนาตนเอง พัฒนาเด็ก พัฒนาชุมชน
4. ในฐานะเป็นผู้แนะแนวแก่เด็กทั้งในด้านการดำรงชีวิตและอาชีพ
5. ในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมและพัฒนาศิลปและวัฒนธรรมไทย
6. เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม เป็นตัวอย่างที่ดีด้านคุณธรรม โดยมีคุณธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ

วิชัย ภูธนะกุล (2535 : 14) ได้กล่าวว่า ครูมีบทบาทหน้าที่หลายประการทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน มีหน้าที่หลัก คือ การสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม และยังมีบทบาท อื่นๆ คือ การพัฒนาและพัฒนาคน ซึ่งเป็นงานที่ครูต้องรับผิดชอบ

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์ (2538 : 21) ได้สรุปบทบาทและภาระหน้าที่ครูไว้ดังนี้ บทบาทและ ภาระหน้าที่ของครูในฐานะเป็นผู้สอน ในฐานะเป็นผู้อบรมเด็ก ในฐานะเป็นผู้พัฒนา เช่น พัฒนา ตนเอง พัฒนาเด็ก พัฒนาชุมชน ในฐานะเป็นผู้แนะแนวแก่เด็ก ทั้งในการดำรงชีวิตและอาชีพ ใน ในฐานะเป็นผู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม เป็นตัวอย่าง ด้านคุณธรรม โดยมีคุณธรรมและจรรยาวิชาชีพที่พึงประสงค์

ยนต์ ชุมจิต (2536 : 71-79) กล่าวถึงหน้าที่ของครูจากศัพท์ภาษาอังกฤษ "TEACHERS" ดังนี้

1. Teaching การสอน คือ ครูต้องอบรม สั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนที่มีความสามารถ เป็นอย่างดีและเป็นงานหลักของครูทุกคนทุกระดับชั้นที่ทำการสอน
2. Ethic จริยธรรม คือ ครูต้องส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียน และต้องประพฤติปฏิบัติ ตนให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรมอันดีงามเหมาะสม เพราะจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ปลูกฝังศรัทธาให้แก่ นักเรียนในการนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตน

3. Academic วิชาการ คือ ครูต้องเป็นวิชาการ มีความรู้ที่ดี เป็นผู้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพร้อมที่จะถ่ายทอดสู่นักเรียนเสมอ

4. Cultural Heritage การสืบทอดวัฒนธรรม คือ ครูต้องเป็นผู้รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามในท้องถิ่น และมีหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ถูกต้องของบรรพบุรุษไปสู่คนรุ่นหลังเป็นอย่างดี

5. Human Relationship มนุษยสัมพันธ์ คือ ครูเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลทั่วไป ทั้งกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

6. Evaluation การประเมินผล คือ ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผล การเรียนการสอนเพื่อใช้ประเมินความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียน

7. Research งานวิจัย คือ ครูต้องมีความรู้ในงานวิจัยและสามารถนำความรู้มาใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอน

8. Service การบริการ คือ หน้าที่ในการให้บริการแก่ศิษย์และผู้ปกครอง รวมถึงการให้บริการและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

ลีปนนท์ เกตุทัต (2539 : 9-10) กล่าวถึงบทบาทของครูไว้ดังนี้

1. ในฐานะเป็นคนดี ก่อให้เกิดความศรัทธาในศิษย์ พ่อ แม่ และชุมชน ครูต้องวางตัวเป็นคนดีตามหลักศาสนาของแต่ละศาสนาที่ครูนับถือ

2. ในฐานะเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ครูต้องเน้นวิธีการเรียนรู้มากกว่าสอนให้ท่องจำ พยายามจัดให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พยายามตั้งคำถามมากกว่าสอนให้ท่องคำตอบ

3. ในฐานะเป็นคนของชุมชน เรียนรู้จากชุมชนถึงสภาพการทำมาหากิน ประวัติศาสตร์ของชุมชน นำเรื่องชุมชนมาเป็นตัวอย่างเสริมหลักวิชาช่วยชุมชนในการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน สร้างความแข็งแรงของชุมชน

4. ใช้วิชาความรู้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์สิ่งดี ไม่ดี กระตุ้นให้นักเรียนเลือกสรรสิ่งที่ดี

5. เป็นผู้ประสานการเรียนรู้ในโรงเรียน นอกโรงเรียน จากชุมชน ธุรกิจเอกชน สถาบันต่างๆ ในสังคม ช่วยเปิดหูเปิดตาให้กว้างถึงประเทศเพื่อนบ้าน

6. ครูต้องหมั่นเพิ่มพูนความรู้ ค้นคว้าหาความรู้ใหม่จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

สุรชาติ สังข์รุ่ง (2542 : 7) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ และในการสร้างเยาวชนยุคใหม่ให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงเท่ากับมาตรฐานสากล ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างคุณภาพของครู ให้สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนในเชิงสร้างสรรค์มี

คุณลักษณะนิสัยที่สามารถเผชิญสังคมยุคใหม่ได้ นั้นหมายถึง ครูต้องลดบทบาทจากผู้กระทำมา เป็นผู้สนับสนุน ผู้นำ ผู้สร้างความรู้ โดยมีผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำและสร้างองค์ความรู้

กล่าวโดยสรุปว่า บทบาทและหน้าที่ของครู คือ ครูต้องเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ให้การอบรมสั่งสอนนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ให้ความรู้ด้านวิชาการแล้ว ครูยังต้องอบรมนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ถ่ายทอดวัฒนธรรมและค่านิยม พัฒนาและสร้างให้นักเรียนหรือเยาวชนมีคุณภาพ เป็นคนดี สร้างสรรค์สังคม และยังรับบทบาทเป็นผู้ประสานการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้ครูยังต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้นักเรียนได้นำแบบอย่างที่ดีไปปฏิบัติตาม

2.4 คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม

คุณลักษณะของครูดีตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เนื่องจากวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความสำคัญ และมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศชาติ นับได้ว่า เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติสูงเป็นที่เคารพยกย่องของคนทั่วไปในสังคม และเป็นวิชาชีพที่คนเก่ง คนดี ใฝ่ฝันที่จะเป็น แต่ด้วยบริบทที่เปลี่ยนแปลง ทำให้ค่านิยมเปลี่ยนไปตามสังคม เกิดวิกฤติในวิชาชีพครู คนเก่ง คนดี ไม่เลือกเรียนครู คุณภาพของบัณฑิตครูลดลง ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ฯลฯ แม้จะเกิดสภาพวิกฤติในวิชาชีพครูอย่างมากมาย สังคมไทยยังฝากอนาคตและความฝันที่จะเห็นประเทศไทยเป็นที่พัฒนา ให้มีความมั่นคงและเศรษฐกิจมั่งคั่ง โดยฝากความหวังไว้กับครูอยู่เสมอ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2542 : ง - จ)

กรมอาชีวศึกษา (2521 : 7) กล่าวว่า ครูที่สอนวิชาชีพจะมีลักษณะแตกต่างจากครูสอนวิชาสามัญ โดยที่ครูที่สอนวิชาชีพจะดำเนินการสอนให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีทักษะในการทำงาน
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการอาชีพมาแล้วพอสมควร
3. เป็นผู้มีการตัดสินใจ เป็นตัวอย่างอันดีของนักเรียน เป็นแนวทางที่จะอบรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอน มีหลักวิชาครู รู้จักใช้อุปกรณ์การสอนและเข้าใจเป็นอย่างดี
5. เป็นผู้ชี้ช่องทางในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน

คณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2533 : 7-29) ได้จัดทำ "เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู" ไว้ซึ่งชี้ถึงคุณลักษณะของครูที่ดี 4 ด้าน ดังนี้

1. รอบรู้ ครูต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตน เช่น ปรัชญาการศึกษา หลักการศึกษานโยบายการศึกษา แผนและโครงสร้างการพัฒนาการศึกษา จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลง มีพัฒนาการที่เกิดขึ้นในสังคมของตนและของโลก

2. สอนดี จะต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน อีกทั้งสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมือง

3. มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ครูต้องมีความศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ เพื่อให้บริการแก่นักเรียนต่อสังคม ชุมชน และนักเรียน มีความรัก ความเมตตา มีความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโต และพัฒนาการในทุกด้าน

4. มุ่งมั่นพัฒนา ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่างๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง คิดค้นทดลองใช้วิธีการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามความเหมาะสม ดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน

ศศิประภา งามขำ (2540 : 18) กล่าวว่า ครูที่สอนทางวิชาชีพ หมายถึง ครูที่สอนในวิชาที่สามารถนำเอาความรู้หรือทักษะที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้โดยตรง เช่น วิชาช่างยนต์ วิชาช่างไฟฟ้า วิชาพิมพ์ดีด วิชาเขียนแบบ วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาจิตรศิลป์ วิชาช่างตัดเสื้อ วิชาอาหาร-ขนม และวิชาเสริมสวย ซึ่งผู้สอนต้องมุ่งให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ และมีความชำนาญ พร้อมทั้งจะออกไปประกอบอาชีพได้

เป็รื่อง กิจรัตน์ (2530 : 53) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูอุตสาหกรรมศึกษาว่าควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 ประการ คือ เข้าใจกระบวนการศึกษา เข้าใจในกระบวนการอุตสาหกรรม ความเข้าใจในกระบวนการอุตสาหกรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษาเพราะว่าเนื้อหาความรู้ในหลักสูตรจะเกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรม การเรียนการสอนในโรงฝึกงานจะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์สอดคล้องกับงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ครูอุตสาหกรรมศึกษาจะต้องมีความรู้เฉพาะทางช่างที่สอดคล้องกับงานอุตสาหกรรมปัจจุบัน ส่วนความเข้าใจในกระบวนการศึกษาก็จะต้องเป็นผู้มีความรู้ดีเลิศทั้งเนื้อหาและประสบการณ์ เป็นผู้มีความรู้ ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ ความเป็นผู้มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นนักพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นแก่ผู้เรียนและแก่สังคม เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เป็นผู้ประสานงานบุคคลทุกระดับได้ดี และเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพของตน ตลอดจนหาทางพัฒนาอาชีพการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

วิชัย ทิพย์อาสน์ (2541 : 18) กล่าวว่า ครูช่างอุตสาหกรรมที่ดี จะประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านการสอน คุณลักษณะด้านพัฒนาวิชาชีพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

จากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม พอสรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม โดยรวมครูต้องมีความรู้ทางด้านช่าง และต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่บุคลิกภาพที่ดี รู้จักมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2.4.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกลักษณะ ถือเป็นลักษณะอีกด้านหนึ่งของผู้ที่เป็นครู ซึ่งต้องแตกต่างหรือมีความสามารถพิเศษ ซึ่งอาชีพครูจะต้องวางตัวให้เหมาะสม ซึ่งคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพควรประกอบด้วย (สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. 2538 : 29)

1. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู
2. วางตัวให้เหมาะสมเป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป
3. เป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษา เช่น การพูดจา การแต่งกาย
4. มีลักษณะของความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. มีความเสียสละ และอุทิศเวลาให้แก่งานของส่วนรวม
6. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบสูง
7. มีความละเอียด รอบคอบ และประณีต
8. ขยันและอดทนในการทำงาน
9. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
10. ยึดมั่นในความถูกต้อง และยุติธรรม
11. แสวงหาความรู้และฝึกฝนตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ

วิชัย ทิพย์อาสน์ (2541 : 22) กล่าวว่า ครูช่างอุตสาหกรรมควรมีความสุภาพ อ่อนโยน ความขยันขันแข็ง มีความคล่องตัวในการทำงาน มีความกระตือรือร้น ใ้วาจาสุภาพ แต่งกายเหมาะสม มีความสุขุมเยือกเย็น มีสติปัญญาดี มีความประพฤติทั้งในที่ลับและที่แจ้ง มีมโนธรรม มีความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี

ผจญ ชันระฆวนะ (ม.ป.ป. : 3-4) กล่าวว่า ครูช่างจะต้องมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างออกไปจากครูสามัญทั่วไป ลักษณะของครูช่างที่ดีที่นักศึกษาต้องการ มีดังนี้

1. ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว คือ ยอมเสียสละของบางอย่างโดยมิหวังผลตอบแทน
2. มีความยุติธรรม คือ ไม่ให้ความสำคัญของบุคคลหนึ่งมากกว่าบุคคลอื่นๆ และ ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3. เป็นคนเปิดเผย
4. ออดทน คือ สามารถสอนหรือพูดซ้ำๆ กัน หรือสาธิตงานซ้ำๆ กันได้โดยไม่เบื่อหน่าย
5. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Maturity) รู้จักหลีกเลี่ยงที่จะโจมตีความผิด หรือความล้มเหลวบางอย่างของผู้อื่น และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ทุกสถานการณ์
6. ควบคุมตนเองได้ คือ สามารถระงับความโกรธแม้ในภาวะที่สุดแสนจะทรมาน
7. มีความตั้งใจจริง คือ พยายามที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานให้ดีที่สุด และพยายามที่จะเปรียบเทียบตนเองในฐานะผู้เรียนเสมอๆ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงงานของตน
8. เป็นผู้มีความวินัยในการทำงาน
9. มีความกล้า ที่จะยืนยันสิ่งที่ถูกต้องและพร้อมเสมอที่จะพิสูจน์ความถูกต้องนั้นๆ
10. มีความคิดคำนึงในแนวสร้างสรรค์ คือ พยายามคิดค้นหาสิ่งใหม่ๆ และความคิดที่แปลกออกไป เพื่อนำมาปรับปรุงสภาวะการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดในการทำงานให้มากกว่าเดิม เพราะช่างที่ดีนั้น มิใช่จะอาศัยฝีมือแต่อย่างเดียว
11. มีความจริงใจ ต้องให้การกระทำของตนสอดคล้องกับสิ่งที่ได้พูดไว้และยอมรับในสิ่งๆ ที่ตนเองได้เคยพูดสัญญาไว้ อันจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความเลื่อมใส และเชื่อมั่นในตัวครู
12. มีความกระตือรือร้นและพอใจในงานอาชีพของตน
13. มีอารมณ์ขัน คือ มองเหตุการณ์บางอย่างด้วยอารมณ์ขันแม้ว่าเหตุการณ์บางอย่างนั้นจะกระทบกระเทือนมาถึงเกียรติภูมิของตนก็ตาม

จากรายงานการวิจัยของคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (2531) ได้สรุปลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่ดีในทัศนะของนักเรียนช่างอุตสาหกรรม สามารถสรุปและเรียงลำดับความสำคัญ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 106-108) ดังนี้

1. มีเทคนิคการสอนดี สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจง่ายและอย่างแจ่มแจ้ง
2. มีความรู้ดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
3. เป็นคนตรงต่อเวลา
4. พูดจาสุภาพเรียบร้อย ไม่ดูด่านักศึกษา
5. เป็นกันเองและให้ความสนิทสนมกับนักศึกษา
6. ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาได้ทั้งในเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว
7. ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อนักเรียน
8. มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
9. มีประสบการณ์ทางช่างมาก
10. เมื่อมอบหมายงานให้นักศึกษา แล้วคอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด
11. ตั้งใจสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ไม่หวังวิชา

12. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง
13. เตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง
14. มีมนุษยสัมพันธ์
15. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
16. สนใจและติดตามนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้อยู่เสมอ
17. มีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาและไม่ใช้อารมณ์
18. มีคุณธรรม
19. รักลูกศิษย์
20. ไม่ใช้เวลาราชการไปทำงานส่วนตัว
21. แต่งกายเรียบร้อย
22. มีอารมณ์ดี ใจเย็น และมีอารมณ์ขันในบางโอกาส
23. มีความกระตือรือร้น
24. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
25. ใช้สื่อประกอบการสอน
26. ให้คำแนะนำนักศึกษาเมื่อทำผิด
27. กระฉับกระเฉง
28. สนับสนุนลูกศิษย์ให้ก้าวหน้า
29. ไม่บ้าอำนาจ
30. มีการให้งานซ่อมเสริมแก่นักศึกษาที่เรียนก่อน
31. ไม่ชอบประจบสอพลอ
32. รักในอาชีพครู
33. ปฏิบัติตามระเบียบ
34. มีจรรยาบรรณของครู
35. ทำงานจริงจัง
36. แบ่งงานให้นักศึกษาอย่างทั่วถึง
37. รู้จิตวิทยา
38. มีความคิดริเริ่ม
39. บุคลิกดี
40. แก้ปัญหาต่างๆ ได้
41. มีเทคนิคในการวัดผล
42. ทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

43. พุดเก่ง
44. ทำงานเป็นระเบียบ
45. มีความเป็นผู้นำ

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2533 : 42) กล่าวถึง คุณลักษณะด้านบุคลิกของครูอาชีพและเทคนิคที่ดีว่า บุคลิกลักษณะของครูที่ดีจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เรียน บุคลิกของครูช่างที่ดี มีดังนี้ มีความเมตตา กรุณา ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้เรียนเป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ไม่ลำเอียงในการให้คะแนน เป็นคนตรงไปตรงมา มีวินัยในการทำงาน รักษาเวลาเป็นอย่างดี มีความขยัน อดทน ไม่เบื่อหน่ายในการสอนง่ายๆ มีใจกว้าง ทนรับคำติ คำวิจารณ์ได้และยินดีปฏิบัติตาม มีขันติ มีความตั้งใจจริงต่ออาชีพครู มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีอารมณ์ขันมองโลกในแง่ดีเสมอ

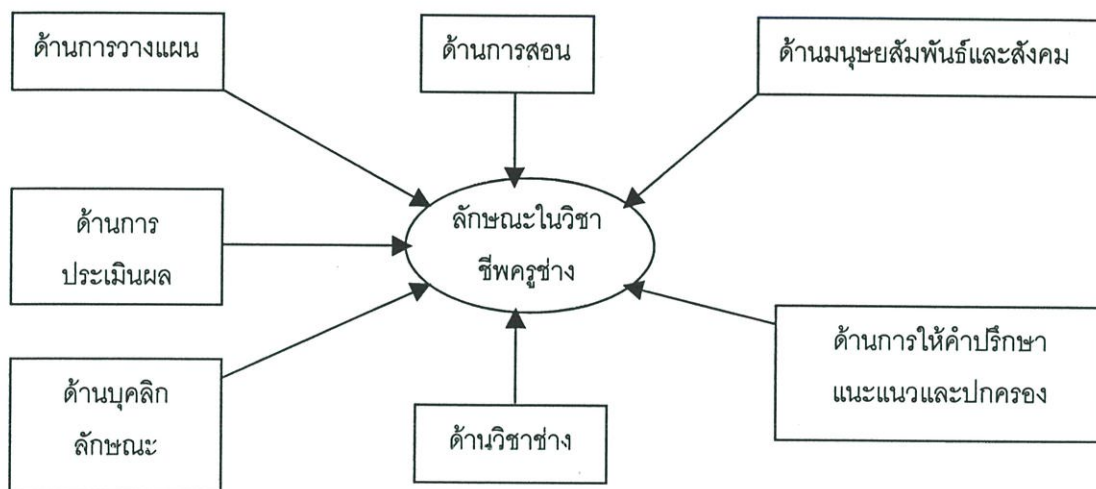
Biddle (อ้างใน วิชัย ทิพย์อาสน์. 2541 : 20) กล่าวว่า การศึกษาค้นคว้าบุคลิกภาพของครูที่ควรเน้นมีอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก ทางด้านการกระทำของครู ซึ่งอาจสังเกตได้จากกิจกรรมต่างๆ ของครูโดยตรง เช่น การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนขอบถามปัญหาของนักเรียน แนะนำแนวทางแก่นักเรียน วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของนักเรียน คุณลักษณะของครูบางประการที่สอง ได้แก่ คุณลักษณะด้านกิริยามารยาท เช่น สามารถควบคุมความประพฤติของตนได้ มีความมั่นคง สม่าเสมอ มีความสำรวม ส่วนคุณลักษณะของครูประการที่สาม ได้แก่ พฤติกรรมของครูขณะสอนในชั้นเรียน

สุภาภรณ์ กิตติประเสริฐ (2537 : 92) กล่าวว่า บุคลิกภาพครูตามความพึงพอใจของครูในระดับมาก ประกอบด้วย เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความคล่องแคล่วว่องไวอยู่เสมอ ส่วนนักเรียนต้องการครูในระดับมาก คือ มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย คล่องแคล่วว่องไวอยู่เสมอ พุดจาสุภาพและเป็นผู้มีเหตุผล

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของครูช่างอุตสาหกรรม เป็นสิ่งที่ครูช่างต้องมีเพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความเชื่อถือในตัวครูผู้สอน คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของครูช่างในภาพรวม คือ ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ ใช้คำพูดที่สุภาพ เป็นผู้ที่ระเบียบ เป็นคนมีอารมณ์ดี มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง เอาใจใส่ต่อนักเรียนนักศึกษา เตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ ความสามารถทางด้านช่างทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นอย่างดี

2.4.2 คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง

ผู้ที่จะเป็นครูช่างได้ดีย่อมต้องมีความสามารถที่เพิ่มเติมไปจากครูสามัญ คือ ต้องมีความรู้และความชำนาญในงานวิชาชีพทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพิ่มเติมเข้าไป อาจจำแนกในด้านต่างๆ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงลักษณะต่างๆ ในวิชาชีพครูช่าง (สุรพันธ์ ตันศรีวงษ์. 2538 : 27)

วิชาชีพช่าง ครูช่างที่ดีจะต้องมีความรู้และความสามารถในวิชาช่างเทคนิคในสาขาที่ปฏิบัติการเรียนการสอน ซึ่งอาจแบ่งความสามารถ ได้ดังนี้ (สุรพันธ์ ตันศรีวงษ์. 2538 : 28)

1. ความรู้ความชำนาญในวิชาเทคนิค สาขาที่ได้ศึกษาและทำการสอน
2. ความรอบรู้ในวงงาน วิชาชีพช่างอุตสาหกรรม
3. มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุ
4. ความสามารถในการซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องอุปกรณ์
5. การเลือกใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานอาชีพช่าง
6. ประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีมาใช้ในงานปฏิบัติ
7. ความรู้ในการประเมินราคาค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน
8. วางแผนการซ่อม บำรุงรักษาเครื่อง เครื่องจักรอุปกรณ์
9. กำหนดวัตถุประสงค์การสอนได้อย่างชัดเจน
10. วางแผนการสร้างหรือนำสื่ออุปกรณ์มาช่วยในการสอน
11. วางแผนการใช้วัสดุให้ได้อย่างประหยัดก่อประโยชน์มากที่สุด

ผจญ ชันธะชวณะ (ม.ป.ป. : 5) คุณลักษณะของครูช่างที่ดีด้านวิชาชีพช่าง ต้องประกอบด้วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน สนใจความก้าวหน้าของวงการอุตสาหกรรมอยู่เสมอ หลีกเลี่ยงที่จะเอาใจคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษกว่าคนอื่นๆ หลีกเลี่ยงการตัดสินใจโดยขาดเหตุผล

ประกอบที่ดีพอ ควรให้ความสนใจในกิจกรรมของนักศึกษาเท่าที่จะทำได้ มีความกระตือรือร้นและพอใจในงานอาชีพของตน หาทางพัฒนาวิชาที่จะสอนให้ดียิ่งๆ ขึ้น วางแผนการของงบประมาณสำหรับเครื่องมือเฉพาะกิจ วัสดุฝึกและเครื่องมือ ติดต่อกับสถานประกอบการในวงการอุตสาหกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้จัดให้มีการสอนอย่างมีทักษะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

เป็รื่อง กิจรต์นี้ (2530 : 48-49) ได้สรุปคุณลักษณะของครู ตามแนวความคิดของนักการศึกษาไทย ไว้ดังนี้

1. มีความเป็นครู คือ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี รัก เมตตาปรานีเด็ก รักอาชีพครู ใฝ่รู้ โลกทัศน์กว้าง รับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีวุฒิภาวะยุคธรรม มีชีวิตที่สงบและเรียบง่าย

2. มีความรู้ดีในด้านเหล่านี้

2.1 มีวิชาเฉพาะอย่างลึกซึ้งเหมาะสมกับระดับการศึกษาที่จะสอน

2.2 มีวิชาชีพครู วิทยาการจัดการ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

การวิจัย และการประเมินผล

2.3 ความรู้ทั่วไป ในเรื่อง การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. มีความสามารถในวิธีการสอน วิธีการอบรม การพัฒนา และการเป็นผู้นำ ผู้ตามและผู้ประสานงานที่ดี โดยได้รับการฝึกปฏิบัติเหมาะสมจนเกิดทักษะ

คุณลักษณะของครูอุตสาหกรรมศึกษาที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับครูโดยทั่วไป แต่จะต้องเข้าใจบทบาทของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนในโปรแกรมวิชาต่างๆ ของสาขาอุตสาหกรรมศึกษาได้เหมาะสม ครูอุตสาหกรรมศึกษาจะต้องมีหน้าที่ให้คำปรึกษาในโรงฝึกงานมากกว่าเป็นผู้บรรยายเนื้อหาความรู้ ต้องพิจารณาคัดเลือกเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับบทเรียนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ พยายามลดค่าใช้จ่าย และต้องดำเนินงานให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด

2.4.3 คุณลักษณะด้านการสอน

การสอน หมายถึง การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์หรือกิจกรรม เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความงอกงามในด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งความสามารถด้านอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างราบรื่น เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ซึ่งถือเป็นจุดหมายสูงสุดของการศึกษา (วิชัย ทิพย์อาสน์, 2541 : 24) การสอน คือ กระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแก่ผู้เรียน เป็นกระบวนการกระตุ้น เร่งเร้า ชี้แนะ และช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสอนจึงถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นเป้าหมายในการวางแผน จัดระบบและวางทรัพยากร บริหารการ

ศึกษา การสอนจึงเป็นวิถี ส่วนการเรียนรู้ คือ จุดหมายปลายทาง (เกษม วัฒนชัย. 2545 : 19-20) การสอนเป็นความต้องการของมนุษย์ที่ช่วยให้ผู้อื่นมีการเรียนรู้ ถึงแม้ว่าการเรียนรู้บางอย่างจะเกิดขึ้นได้โดยไม่มีการสอน แต่ประโยชน์ของการสอนจะทำให้การเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น และสามารถสังเกตเห็นได้ เมื่อการสอนเกิดขึ้นเพื่อจุดประสงค์หนึ่งอาจบรรลุหรือไม่บรรลุจุดประสงค์นั้นได้การออกแบบการสอนจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแนวทางให้บรรลุจุดประสงค์ ครูอาจารย์ที่สอนวิชาชีพ เทคนิค หรือช่างอุตสาหกรรม จะต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนตามแบบที่ตนเองถนัด (กฤษมันต์ วัฒนานรงค์, 2536 : 86)

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (พ.ค.ร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน สมศักดิ์ พักวัน. 2545 : 28) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยได้กำหนดตัวบ่งชี้ด้านการสอนของครูไว้ 10 ข้อ ดังนี้

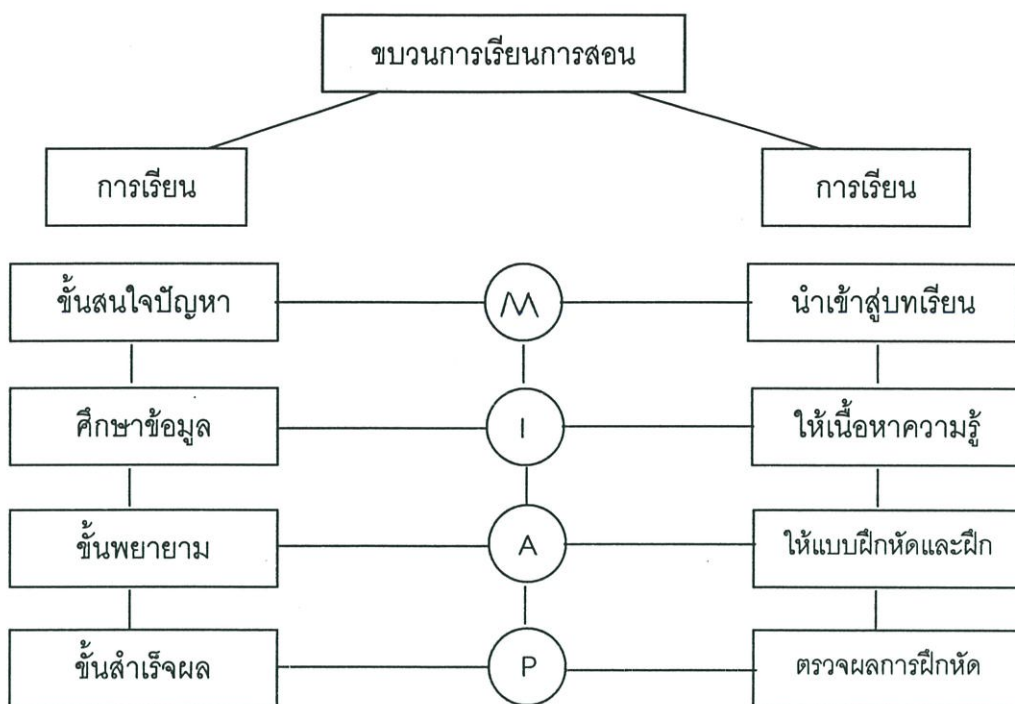
1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจและเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 108) กล่าวถึงความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนมีคำที่ใช้อยู่ 2 คำ คือ การสอน (Teaching) มีความหมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไป เมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อการเรียนการสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ยังรวมถึงการฝึกฝนทักษะทางด้านวิชาชีพแก่นักเรียน การให้คำแนะนำและแนวทางในการแก้ปัญหาทางการเรียน การให้ความช่วยเหลือแนะแนวแก่ผู้เรียนในด้านอื่นๆ รวมทั้งการให้กำลังใจ ให้ความรักและความเอาใจใส่ด้วย การเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยดี ต้องคำนึงถึงระบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ตัวป้อน (Input) คือ ผู้เรียน ผู้สอนเนื้อหาวิชา สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก
2. กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นการวางแผน การและการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการสอน และการประเมินผลการสอน
3. ผลผลิต (Product) เป็นผลสมบรูณ์ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียน ให้เป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร

ฮารี พันธมณี (2538 : 175-177) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ควรควรมุ่งเน้นและส่งเสริมให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้เชิงบวก กล่าวคือ ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้เกิดประโยชน์จริงในชีวิตประจำวัน โดยการให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง การสอนควรเน้นให้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และทำให้มีความหมายต่อชีวิต ไม่ใช่ให้นักเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว แต่ต้องให้เข้าใจชัดเจน สามารถนำไปปรับใช้ได้ การสอนจึงทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2527 : 55) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน หมายถึง การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์หรือกิจกรรม เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น การสอนจึงช่วยให้นักคนอื่นได้เรียนรู้ ซึ่งการเรียนกับการสอนมักจะคู่กันอยู่เสมอ เพราะคนเราจะเรียนรู้ได้ดีหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการสอนจึงเป็นการจัดสิ่งเร้า และสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับพันธุกรรมและสภาพทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนจึงมิได้เป็นเพียงการจัดหรือป้อนเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเดียว เมื่อครูได้สอนนักเรียนไปแล้วแต่ยังไม่อะไรเกิดขึ้นกับนักเรียน หรือว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีได้คาดหวังเอาไว้ เช่นนี้แล้วจะเรียกว่าการสอนเกิดขึ้นหรือไม่ จากเหตุผลข้างต้น การสอนจึงมีความมุ่งหมายที่จะช่วยให้นักคนอื่นได้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้สอนได้สอนให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทำได้โดย วางแผนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน คือ วางแผนบทเรียนให้เป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ และช่วยนำผู้เรียนให้ผ่านพ้นขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการเรียนรู้ ตามภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้และการสอน (สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. 2527 : 5)

จากภาพที่ 2.2 แสดงให้เห็นว่าการเรียนและการสอนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เมื่อครูจะทำการสอนก็จำเป็นต้องเข้าใจก่อนว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างไร แล้วจึงนำมาสร้างเป็นขั้นตอนและวิธีการที่จะสอน การสอนที่ดีมีไว้เพียงแต่ผู้สอนจะเลือกวิธีการสอนที่จะใช้ได้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชา กลุ่มผู้เรียน วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขต่างๆ เท่านั้น ผู้สอนยังจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนที่ดี ซึ่งจะใช้เป็นกลยุทธ์ในการทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ปัจจัยในการเลือกวิธีการสอน ประกอบด้วย ลักษณะของเนื้อหาวิชาที่สอน ทักษะและความสามารถของผู้สอน ทรัพยากรที่มีอยู่ และหลักการเรียนรู้ ส่วนวิธีการสอนเนื้อหาความรู้ทางวิชาชีพที่ใช้กันมากมี 3 วิธี คือ วิธีการบรรยาย วิธีการถามตอบ วิธีการศึกษาด้วยตนเอง

1. การสอนด้วยวิธีบรรยาย เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนเป็นผู้ที่มีกิจกรรมหลักในบทเรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ป้อน อธิบาย แสดง สาธิต หรือให้เนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้รับ แต่เพียงฝ่ายเดียว นั่นคือ กิจกรรมครูจะสูง ส่วนกิจกรรมนักเรียนจะต่ำ การสอนด้วยวิธีบรรยายเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีกลุ่มใหญ่และผู้เรียนที่รู้จักรับผิดชอบตนเอง และรู้จักที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมขึ้นภายหลังได้ ส่วนข้อเสียคือ ความยากต่อผู้เรียนในการเรียนรู้เนื้อหาได้ครบถ้วนไม่มีการตรวจปรับในระหว่างบทเรียน และผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในภายหลังอีกมาก

2. การสอนด้วยวิธีการถามตอบ เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกัน ผู้สอนจะไม่บอกเนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่จะใช้คำถามเพื่อถามนำให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดด้วยเหตุผลในการค้นหาและรวบรวมเนื้อหาความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนภายใต้การช่วยนำของผู้สอน

คำถามปากเปล่าเป็นเทคนิคการสอนหลักที่ใช้ในการสอนด้วยวิธีถามตอบนี้ อาจกล่าวได้ว่า การใช้คำถามในการสอนได้ดีก็คือการสอนดีนั่นเอง ผู้สอนจะต้องรู้จักวิธีการสร้างคำถามและการใช้คำถามที่ดี ผู้สอนควรจะต้องฝึกฝนทักษะในการใช้คำถามที่ดี ครูใหม่หรือนักศึกษาฝึกหัดครูควรจะต้องสร้างและเขียนคำถามที่จะใช้ในการสอนด้วยความระมัดระวังและรอบคอบโดยคำนึงถึงคำตอบต่อคำถามที่ถามซึ่งอาจตอบได้หลายคำตอบซึ่งผู้สอนควรจะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า เมื่อผู้เรียนตอบมาอย่างนี้จะถามอย่างไรต่อไป หรือถ้าผู้เรียนตอบมาอีกอย่างหนึ่งจะต้องถามอะไรต่อไปเป็นต้น

3. การสอนด้วยวิธีศึกษาด้วยตนเอง เป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนจะมีกิจกรรมหลักในการเรียนนั้นกิจกรรมของผู้สอนจะต่ำ เพราะผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแล และให้คำปรึกษาในระหว่างบทเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ก่อนบทเรียนจะเริ่มนั้น ผู้สอนอาจมีกิจกรรมค่อนข้างสูงบ้าง เพราะผู้สอนเป็นผู้วางแผนและเตรียมการ ตลอดจนจัดหาเอกสารและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ ไว้พร้อมกัน หน้าที่หลักของผู้เรียนคือศึกษาค้นคว้าเนื้อหาความรู้ต่างๆ ด้วยตัวของผู้เรียนเอง

มานิดา อุษชิน (อ้างใน ศศิประภา งามขำ, 2540 : 35) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนของครู ไว้ดังนี้

1. ครูต้องมีแนวทางในการสอนวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถภาพที่จะทำให้สามารถปฏิบัติของกิจการสอนได้
2. ครูต้องใช้วิธีการสอน ที่สามารถให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดการเรียนรู้หรือเกิดประสบการณ์ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์ของการทำงาน
3. ครูต้องสอนและมีการจัดสภาพในการสอนที่จำเป็นแก่การเรียนรู้โดยมีสภาพภายนอกและสภาพภายในให้สอดคล้องกันเพื่อให้เกิดความรู้หรือเกิดทักษะในวิชาชีพ

ศศิประภา งามขำ (2540 : 38) กล่าวว่า การสอนเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้นตอน การสอนของครูจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมด้านคุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การจูงใจในการเรียน การรักษาวินัยในการสอน การใช้อุปกรณ์ การวัดประเมินผลการสอน จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องมีความสามารถในการสอน โดยจะดำเนินการสอนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ปรับการสอนให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม พอสรุปได้ดังนี้

1. ต้องมีจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ชัดเจน (Have Clear Purpose)
2. ต้องศึกษาผู้เรียน (Study Pupils) ศึกษาความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน ควรจะศึกษาผู้เรียนเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล

3. รู้จักสนองความต้องการของผู้เรียน (Meet Children's Need) และหาโอกาสพบปะกับเด็กสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กแต่ละคนมีความรู้สึกคล้ายคลึงกัน ทำให้เกิดความมั่นคง มีความจริงใจ

4. รู้จักชุมชน (Know Community) ต้องจัดการสอน เพื่อสนองความต้องการของชุมชน และสำรวจแหล่งความรู้ของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษานอกสถานที่แหล่งบุคคล แหล่งห้องสมุด รายการวิทยุและแหล่งอุปกรณ์การสอนอื่นๆ

5. วางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (Make Effective Plan) ทักษะในการวางแผน เป็นองค์ประกอบการสอนตลอดเทอม

6. สร้างเนื้อหาให้มีความหมาย (Make Content Meaningful) ให้ตรงกับปัญหาระดับความคิดและความสามารถในการเรียนของเด็ก และคำนึงถึงวัยวุฒิ

7. ให้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) กระบวนการกลุ่มในห้องเรียนมีประสิทธิภาพ

8. การใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง (Use Varied Material)

9. การประเมินผลที่ได้รับ (Evaluate Outcome)

10. การรักษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน (Maintain Professional Relationship) ครูที่ประสบความสำเร็จ จะให้ความสนใจต่อการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนร่วมอาชีพมาก เช่น ต่อครูใหญ่และครูอื่นๆ ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองชุมชน

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2533 : 67) การเลือกวิธีสอนขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละคน เพราะมีองค์ประกอบหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีสอนของครู-อาจารย์ เช่น วัยของผู้เรียน ความสามารถและประสบการณ์ของผู้สอน เนื้อหาสาระและความสลับซับซ้อนของวาระและเนื้อหาที่ต้องเรียนต้องสอน ความสามารถในการใช้อุปกรณ์และเครื่องช่วยสอนต่างๆ การสอนด้านอาชีพและเทคนิค ถ้าผู้สอนไม่มีความรู้และความเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นโดยตลอด จะไม่สามารถถ่ายทอดหรือพูดให้ผู้เรียนไม่ชัดเจนพอ การสอนที่ดีควรมีลักษณะเบื้องต้น ดังนี้

1. ชี้และแสดงทักษะที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างกระจ่างชัด

2. ให้ผู้เรียนได้แสดงหรือฝึกทักษะแล้วช่วยอธิบายอย่างเป็นขั้นตอน แก้ไขข้อผิดพลาดและความเข้าใจผิด

3. หลังจากที่ถูกผู้เรียนได้แสดงหรือปฏิบัติทักษะที่ฝึกสอนแล้วได้ถูกต้องจงให้ผู้เรียนนั้นสอนเพื่อนๆ หรือผู้เรียนคนอื่นๆ ด้วย วิธีการเดียวกันโดยผู้สอนเป็นผู้สังเกตและควบคุมให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

สุรพันธ์ ตันศรีวงษ์ (2538 : 48) กล่าวถึง การสอน ไว้ดังนี้ การสอน หมายถึงการจัดดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งความรู้จากแหล่งข้อมูลไปยังผู้เรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ดังนั้น การสอน จึงเป็นคำที่ที่ความหมายแตกต่างไปจาก “การบอก”

“การแสดง” “การพูด” “การเล่า” แต่เพียงธรรมดาเท่านั้น แต่การสอนจำเป็นต้องใช้พฤติกรรมดังกล่าวมาแล้วเป็นตัวอย่างเสริมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุในการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของการสอนอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น

1. การสอนที่ช่วยทำให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียน มีการพัฒนาความรู้ทางสติปัญญา
2. การสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดมีการพัฒนาด้วยจิตใจ เกิดความรับผิดชอบ มีความรู้สึกที่ดี มีคุณธรรม การสอนลักษณะนี้อาจใช้คำรวมๆ ว่า “การอบรมสั่งสอน”
3. การสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีความชำนาญในงานที่ทำ งานที่มีการปฏิบัติทางด้านกล้ามเนื้อ ลักษณะการสอนแบบนี้ อาจจะใช้คำแทนว่า “การฝึกอบรม”

ดังนั้นการมุ่งหมายของการสอนอาจจะกระทำได้หลายรูปแบบก็ตาม แต่สิ่งที่ต้องการเหมือนกันก็คือ ทำอย่างไรจะทำให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากไม่รู้ในเรื่องนั้นก็มีความรู้ จากทำสิ่งนั้นไม่ได้ก็สามารถทำได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอน อาจเรียกว่า “ครู” จะต้องคอยชี้แนะหรือช่วยเหลือผู้เรียนให้สำเร็จได้ ดังนั้นเป้าหมายของการสอนก็คือ “การสอนเป็นการช่วยให้บุคคลอื่นได้เรียนรู้” ครูจะต้องหาวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้สำเร็จผลในการเรียนรู้ โดยปกติแล้วจำเป็นจะต้องมีการวางแผนซึ่งเรียกว่าแผนการสอนไว้ล่วงหน้า ซึ่งขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการสอน ได้กล่าวถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และการสอน ดังนั้น การที่ครูจะช่วยนักเรียนให้สำเร็จผลในการเรียนจึงต้องมี การวางแผน ในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยเร็ว และการช่วยนำ เพื่อให้ทำให้นักเรียนในชั้นต่างๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การสอนของครู นอกจากจะมีความสามารถในการสอนที่ดีแล้ว ครูต้องใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม โดยเฉพาะการสอนวิชาที่ครู ต้องเลือกวิธีสอนด้วยว่าควรจะสอนอย่างไร ครูช่างอุตสาหกรรมต้องใช้เทคนิคการสอนหรือกระบวนการที่ครูและนักเรียน กระทำร่วมกันเพื่อช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดกิจกรรมต้องสนองความต้องการของผู้เรียน ต้องมีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงทัศนคติเกิดความซาบซึ้งในสิ่งที่เรียน ปลูกฝังนิสัยและลักษณะอันเหมาะสม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุลวดี ไพจิตร (2544 : 72) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทครูคณิตศาสตร์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อบทบาทครู

คณิตศาสตร์ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง 2) ด้านการช่วยเหลือ สนับสนุน และเสริมแรง มีการปฏิบัติในระดับมาก 3) ด้านการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง 4) ด้านการบริหารจัดการในชั้นเรียน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง 5) ด้านการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

นันทิกา สนเผือก (2543 : 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณลักษณะของครูที่เป็นจริง และที่คาดหวังตามทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพและด้านคุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญกว่าด้านอื่น ส่วนด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ศศิประภา งามขำ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ทางวิชาการและด้านการสอน และการปฏิบัติงานในหน้าที่ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ด้านคุณสมบัติส่วนตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านการสอนและปฏิบัติงานในหน้าที่ อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นในเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีความสำคัญสูงสุด ความคิดเห็นของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ทางวิชาการและด้านการสอนและการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ทางวิชาการและด้านการสอนและด้านการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

วิชัย ทิพย์อาสน์ (2541 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะครูช่างอุตสาหกรรมที่ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะครูช่างอุตสาหกรรมที่ผู้บริหารต้องการ 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านการสอน คุณลักษณะด้านพัฒนาวิชาชีพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารต้องการครูช่างอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารต้องการครูช่างอุตสาหกรรมที่มีความกระตือรือร้นและขยันขันแข็งด้านการสอน ผู้บริหารต้องการครูช่างอุตสาหกรรมที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรมากที่สุด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องการครูช่างอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ด้านพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารต้องการครูช่างอุตสาหกรรม

กรรมที่มีความสนใจใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอมากที่สุด ส่วนความสามารถด้านการวิจัยมีความต้องการเป็นอันดับสุดท้าย

วิไลลักษณ์ ราษฎร์น้อย (2543 : 87 – 92) ทำวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับดี เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ ด้านจริยธรรมและการรักษาวินัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประพฤติตนเป็นผู้มีอัธยาศัยดีและให้เกียรติผู้อื่น ด้านบุคลิกภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน

นลินี ยอแสงรัตน์ (2543 : 76) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูจำแนกตามเพศปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และพบว่าด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและด้านแรงจูงใจแตกต่างกัน ด้านการสอน ด้านคุณลักษณะความเป็นครู และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ปฐมวรรณ ล้อมสกุลศิริรัตน์ (2544 : 128) ทำวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูมัธยมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในทัศนะนักเรียน ครูและผู้บริหาร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูมัธยมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในทัศนะนักเรียน ครูและผู้บริหาร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านมุ่งมั่นพัฒนา ด้านความรู้ทางวิชาการ คุณลักษณะของครูยังมีความสำคัญอย่างมากต่อวิชาชีพครู ซึ่งนอกจากครูจะต้องมีหน้าที่อบรมสั่งสอนแล้ว สังคมยังให้ความคาดหวังสูง ว่าครูจะต้องเป็นผู้รู้ในทุกๆ เรื่อง เป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อความเจริญ

ประมวล หมั่นดี (2542 : 63) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ในด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบริการ

ตามระดับการเรียนรู้เฉลี่ยตามระดับชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้านเรียงตามลำดับดังนี้ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ เรื่องแต่งกายเหมาะสมและบุคลิกภาพดี วางตัวได้เหมาะสมเป็นกันเองกับนักเรียน และสนใจเชื้ออาหารต่อทุกข์-สุขของนักเรียน รองมาคือ คุณลักษณะด้านบริการในเรื่อง การให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ สนใจติดตามทวงถามการผ่อนผันค่าเล่าเรียน ให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับปรุงตนเอง ลำดับสุดท้ายคือ คุณลักษณะด้านวิชาการในเรื่องรู้และเข้าใจระเบียบการวัดผลและประเมินผลและติดตามเกรดเฉลี่ยสูงได้ถูกต้อง ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี ติดตามช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับชมรมได้ และการจัดเวลาโฮมรูมอบรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม เพื่อเป็นเกณฑ์สำหรับสร้างแบบสอบถามในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย

- 1.1 ความสุภาพอ่อนโยน
- 1.2 ความขยันขันแข็ง
- 1.3 ความคล่องตัวในการทำงาน
- 1.4 ความกระตือรือร้น
- 1.5 มีการแต่งกายที่เหมาะสม
- 1.6 ใช้วาจาที่สุภาพ
- 1.7 เป็นคนที่มีอารมณ์ดี
- 1.8 เป็นผู้ที่สุ่มเยือกเย็น
- 1.9 เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา
- 1.10 เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย
- 1.11 มีความเป็นผู้นำ
- 1.12 เป็นผู้ที่ให้เกียรติผู้อื่น
- 1.13 เป็นผู้ที่มีความเสียสละ

2. คุณลักษณะด้านพัฒนาวิชาชีพ

- 2.1 สนใจใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา
- 2.2 มีความชำนาญในวิชาเฉพาะเป็นอย่างดี
- 2.3 มีความสามารถวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลได้
- 2.4 สามารถวางแผนงานพัฒนาวิชาชีพ
- 2.5 ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ มาประกอบการเรียนการสอนอยู่เสมอ

- 2.6 มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน
 - 2.7 ติดตามความเคลื่อนไหวของนักเรียนเกี่ยวกับผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ
 - 2.8 นำเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ มาใช้
 - 2.9 สนใจในการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
 - 2.10 มีความต้องการในการศึกษาต่อ
3. คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง
- 3.1 มีความรู้และเข้าใจในหลักสูตร
 - 3.2 มีความสามารถในการวางแผนการสอน
 - 3.3 เตรียมการสอนอย่างสม่ำเสมอ
 - 3.4 ใช้สื่อการสอนได้อย่างถูกต้องตรงกับเนื้อหา
 - 3.5 สามารถเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
 - 3.6 สาธิตงานช่างได้อย่างถูกต้อง
 - 3.7 สามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียน
 - 3.8 สร้างบรรยากาศในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
 - 3.9 สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถ่องแท้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมความคิดเห็นของ
ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันการ
อาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ปีการศึกษา 2545 รวม 7 วิทยาลัย จำนวน 2,870 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออก 2 ปีการศึกษา 2545 ปีการศึกษา 2545 รวม 7 วิทยาลัย จำนวน 341 คน โดยมี
ลำดับชั้นในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของ Yamane' ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ
95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
โดยแบ่งนักเรียนแต่ละวิทยาลัย ตามสาขาวิชา คือ สาขาวิชาช่างไฟฟ้า สาขาวิชาช่างยนต์ และ
สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นที่ 3 เทียบบัญญัติไตรยางค์เพื่อหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัย ในแต่ละ
สาขาวิชา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานศึกษาและสาขาวิชา

ชื่อสถานศึกษา	ช่างไฟฟ้ากำลัง		ช่างยนต์		ช่างอิเล็กทรอนิกส์	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	155	19	160	19	165	20
วิทยาลัยเทคนิคสทหีบ	220	26	220	26	225	27
วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา	115	14	120	14	100	12
วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี	100	12	110	13	110	13
วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม	110	13	110	13	110	13
วิทยาลัยการอาชีพพานทอง	120	14	160	19	120	14
วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง	110	13	110	13	120	14
รวม	930	111	990	117	950	113

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในด้านต่างๆ คือ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ
2. คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง จำนวน 10 ข้อ
3. คุณลักษณะด้านการสอน จำนวน 10 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ (Best & Kahn. อ้างใน ปฐมวรรณ ลิ้มสกุลศิริรัตน์. 2544 : 71) ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อคำถามจากวิทยานิพนธ์ของ วิชัย ทิพย์อาสน์ (2541) เรื่อง "คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการ" วิทยานิพนธ์ของ ประมวล หมั่นดี (2542) เรื่อง "คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" และจากวิทยานิพนธ์ของ ศศิประภา งามขำ (2540) เรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง" เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง และคุณลักษณะด้านการสอน ได้ข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบเบื้องต้น

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษา พิจารณาความเหมาะสมของข้อ คำถามที่สร้างขึ้น โดยใช้เทคนิค IOC (Item - Objective Congruence Index) เลือกข้อที่มีค่า $IOC \geq 0.5$ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า $IOC \leq 0.5$ นำมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.5 - 1

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. นายทูลธรรม วรรณคำ นักวิชาการ 8 เขตการศึกษา 12
2. นายเว็ตร อาจฤทธิรงค์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
3. ดร.คมศร วงษ์รักษา ศึกษาานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
4. นายเสวก นาคสุวรรณ หัวหน้าคณะเทคโนโลยีฯ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
5. นายมานะ คาวีวงศ์ หัวหน้าแผนกช่างหล่อ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร จำนวน 30 คน

7. นำผลการทดลองใช้ (Try out) มาวิเคราะห์ หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .89
 2. คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .88
 3. คุณลักษณะด้านการสอน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90
- ในภาพรวมมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .94

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ คือ

1. บันทึกเสนอขออนุญาตต่อหน่วยงานบัณฑิตศึกษา เพื่อให้คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการวิทยาลัยในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 เพื่ออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือเสนอต่ออธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาเห็นชอบออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. นำหนังสือไปขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยที่อยู่ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ตะวันออก 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 3 – 21 กุมภาพันธ์ 2546 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 319 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.54

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

- 3.4.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 3.4.2 นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 - 3.4.2.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สาขาวิชา และสถาบัน หาความถี่และค่าร้อยละ
 - 3.4.2.2 ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

(1) หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์. 2543 : 130)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	เห็นด้วยระดับมาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยระดับน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

(2) วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง และคุณลักษณะด้านการสอน จำแนกตามสาขาวิชา โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 สถิติพื้นฐาน ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ (สุวิมล ติरणันท์. 2543 : 170 -179)

1. ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

P	แทน	ค่าร้อยละ
n	แทน	จำนวนที่ต้องการหาค่าร้อยละ
N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$SD = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	คะแนน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics)

1. สถิติทดสอบสมมติฐานใช้วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือ F-test (กานดา พูนลาภทวี. 2539 : 227)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติ
	MS_b	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

$$MS_b = SS_b / (k - 1)$$

$$MS_w = SS_w / (N - k)$$

SS_b	แทน	ผลรวมของกำลังสองระหว่างกลุ่ม
SS_w	แทน	ผลรวมของกำลังสองภายในกลุ่ม
k-1	แทน	Degrees of Freedom สำหรับการแปรผันระหว่างกลุ่ม
N-k	แทน	Degrees of Freedom สำหรับการแปรผันภายในกลุ่ม
k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนกตามสาขาวิชา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สาขาวิชาและสถานศึกษา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และหาความถี่ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง และแปลความหมาย ดังตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชาช่างไฟฟ้า	105	32.9
สาขาวิชาช่างยนต์	112	35.1
สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์	102	32.0
รวม	319	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 319 คน เรียนในสาขาวิชาช่างไฟฟ้า จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 สาขาวิชาช่างยนต์จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 และสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษา

สถาบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	58	18.2
วิทยาลัยเทคนิคสตั๊ดตีบ	79	24.8
วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา	40	12.5
วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี	38	11.9
วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม	39	12.2
วิทยาลัยการอาชีพพานทอง	36	11.3
วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง	29	9.1
รวม	319	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยเทคนิคชลบุรีมีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 วิทยาลัยเทคนิคสตั๊ดตีบมีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรีมีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคมมีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 วิทยาลัยการอาชีพพานทองมีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 และวิทยาลัยการอาชีพบางละมุงมีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง และคุณลักษณะด้านการสอน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยายดังตารางที่

4.3 – 4.7

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 เป็นรายด้านและภาพรวม

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม	N = 319		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.93	.60	มาก
คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง	3.88	.64	มาก
คุณลักษณะด้านการสอน	3.90	.65	มาก
รวม	3.90	.59	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 เป็นรายด้านและภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 – 3.93 เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมีดังนี้ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.93$) คุณลักษณะด้านการสอน ($\bar{X} = 3.90$) และลำดับสุดท้าย คือ คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 เป็นรายด้านและภาพรวม จำแนกตามสาขาวิชา

คุณลักษณะของ ครูช่างอุตสาหกรรม	ช่างไฟฟ้า N = 105		ช่างยนต์ N = 112		ช่างอิเล็กทรอนิกส์ N = 102		รวม N = 319	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	3.88	.58	4.00	.58	3.88	.63	3.93	.60
คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง	3.86	.62	3.94	.59	3.85	.70	3.88	.64
คุณลักษณะด้านการสอน	3.85	.62	4.00	.58	3.86	.74	3.90	.65
ภาพรวม	3.86	.56	3.98	.55	3.86	.67	3.90	.59

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทุกสาขาวิชาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในภาพรวมและทุกด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ในคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	N = 319		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. มีความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้นในการทำงาน	4.03	0.88	มาก
2. มีความรับผิดชอบในหน้าที่	4.12	0.77	มาก
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน	4.00	0.80	มาก
4. มีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน	3.90	0.99	มาก
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.05	0.88	มาก
6. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	4.16	0.78	มาก
7. ตรงต่อเวลา	3.84	0.88	มาก
8. ใช้วาจาสุภาพ	3.68	0.95	มาก
9. สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้	3.73	0.92	มาก
10. รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	3.80	0.99	มาก
11. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	3.99	0.83	มาก
12. มีจิตใจว่าเร็งแจ่มใส มองโลกในแง่ดี	3.94	0.92	มาก
13. มีความเสียสละต่อส่วนรวม	3.91	0.86	มาก
14. ยกย่องให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง	3.80	0.89	มาก
15. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้	4.00	0.86	มาก
16. มีน้ำใจและชอบช่วยเหลือผู้อื่น	3.95	0.89	มาก
17. ให้คำปรึกษาในปัญหาต่างๆ แก่บุคคลรอบข้าง	3.96	0.90	มาก
18. ประพฤติตนเหมาะสมกับความเป็นครู	4.00	0.86	มาก
19. รักษาความลับของนักเรียน	3.83	1.00	มาก
20. มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน	3.90	1.00	มาก
รวม	3.93	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ในคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.68 – 4.16 ข้อที่มีเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.16$) มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.12$) และ มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้วาจาสุภาพ ($\bar{X} = 3.68$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับต่อคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง

คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง	N = 319		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. จัดเตรียมเนื้อหาวิชาที่สอนตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.02	0.82	มาก
2. แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	3.95	0.82	มาก
3. มีความชำนาญในวิชาชีพช่าง	4.08	0.83	มาก
4. ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ประกอบการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.75	0.93	มาก
5. ใฝ่หาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้	3.72	0.94	มาก
6. ติดตามความเคลื่อนไหวของเทคโนโลยีอยู่เสมอ	3.84	0.91	มาก
7. มีความรู้ศัพท์ภาษาอังกฤษเทคนิคเป็นอย่างดี	3.78	0.91	มาก
8. สาธิตงานช่างได้อย่างถูกต้อง	3.94	0.84	มาก
9. นำเสนอความรู้ใหม่ๆ ให้กับนักเรียนอยู่เสมอ	3.83	0.84	มาก
10. ให้คำปรึกษาที่ดีเกี่ยวกับด้านวิชาชีพช่าง	3.96	0.82	มาก
รวม	3.88	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 – 4.08 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ มีความชำนาญในวิชาชีพช่าง ($\bar{X} = 4.08$) จัดเตรียมเนื้อหาวิชาที่สอนตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.02$) และให้คำปรึกษาที่ดีเกี่ยวกับวิชาชีพช่าง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใฝ่หาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้ ($\bar{X} = 3.72$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะด้านการสอน

คุณลักษณะด้านการสอน	N = 319		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. มีความเข้าใจเนื้อหาในหลักสูตรเป็นอย่างดี	4.03	0.83	มาก
2. มีความสามารถในการวางแผนการสอน	4.02	0.82	มาก
3. มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง	3.97	0.80	มาก
4. มีการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน	3.83	0.90	มาก
5. ใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน	3.87	0.89	มาก
6. มีความสามารถในการจัดทำสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง	3.91	0.88	มาก
7. สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจตรงตามหลักสูตร	3.92	0.88	มาก
8. สามารถจูงใจนักเรียนสนใจในบทเรียน	3.79	0.95	มาก
9. ให้บริการแนะแนวความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ	3.82	0.93	มาก
10. วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้	3.94	0.90	มาก
รวม	3.90	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในคุณลักษณะด้านการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.79 – 4.03 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ มีความเข้าใจเนื้อหาในหลักสูตรเป็นอย่างดี ($\bar{X}= 4.03$) ความสามารถในการวางแผนการสอน ($\bar{X}= 4.02$) และมีการเตรียมการสอนทุกครั้ง ($\bar{X}= 3.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถจูงใจนักเรียนสนใจในบทเรียน ($\bar{X}= 3.79$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่
พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนใน สถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียง 2 จำแนกตามสาขาวิชา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่
พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง 2 จำแนกตาม
สาขาวิชา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance)
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่
พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียง 2 จำแนกตามสาขาวิชา

คุณลักษณะของ ครูช่างอุตสาหกรรม	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F	Prob.
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.076	.538	1.473	.231
	ภายในกลุ่ม	316	115.419	.365		
	รวม	318	116.495			
คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง	ระหว่างกลุ่ม	2	.586	.293	.712	.491
	ภายในกลุ่ม	316	130.041	.412		
	รวม	318	130.627			
คุณลักษณะด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.474	.737	1.718	.181
	ภายในกลุ่ม	316	135.522	.429		
	รวม	318	136.995			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.007	.503	1.415	.245
	ภายในกลุ่ม	316	112.451	.356		
	รวม	318	113.457			

$P < .05$

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของครูอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ ในสถาบัน
การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง 2 นักเรียนที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและ
รายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 จำแนกตามสาขาวิชา

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ปีการศึกษา 2545 รวม 7 วิทยาลัย จำนวน 2,870 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 โดยใช้เกณฑ์กำหนดตัวอย่างของ Yamane' สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) จำนวน 2 ข้อ คือ สาขาวิชา และสถาบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ โดยภาพรวมได้ค่าความเชื่อมั่น .94 และเป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .89
2. คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .88
3. คุณลักษณะด้านการสอน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .90

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 3 - 21 กุมภาพันธ์ 2546
2. นำหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำหนังสือไปขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยที่อยู่ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ โดยมีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนสาขาวิชาไฟฟ้า จำนวนนักเรียน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 สาขาวิชาช่างยนต์ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 และสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 32 และเป็นนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 วิทยาลัยการอาชีพพานทอง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1

2. คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ผลปรากฏดังนี้

2.1 คุณลักษณะของครูช่าง อุตสาหกรรมตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในภาพรวม มีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย รองมาคือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้วาจาสุภาพ

2.1.2 คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความชำนาญในวิชาชีพช่าง รองมาคือ จัดเตรียมเนื้อหาวิชาที่สอนตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใฝ่หาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้

2.1.3 คุณลักษณะด้านการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความเข้าใจเนื้อหาในหลักสูตรเป็นอย่างดี รองมาคือ มีความสามารถในการวางแผนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถจูงใจนักเรียนให้สนใจในบทเรียน

2.2 คุณลักษณะของครูช่าง อุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในคุณลักษณะด้านต่าง ๆ จำแนกตามสาขาวิชา มีดังนี้

2.2.1 สาขาวิชาช่างไฟฟ้า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง และคุณลักษณะด้านการสอน

2.2.2 สาขาวิชาช่างยนต์ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านการสอน และคุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง

2.2.3 สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง และคุณลักษณะด้านการสอน

2.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูช่าง อุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ระหว่างนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

5.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1. คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในภาพรวมและทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิประภา งามขำ (2540 : 92) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง พบว่า คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครู อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละ ด้าน พบว่า

1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะลำดับแรก คือ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นการบอกถึงบุคลิกภาพที่ดี สง่าผ่าเผย เป็นที่ชื่นชมกับผู้ที่พบเห็น ซึ่งงานวิจัยของ ศศิประภา งามขำ (2540 : 93) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง ด้านคุณสมบัติส่วนตัว คือ มีบุคลิกภาพดี สุภาพ มีสุขภาพดี มีความเป็นผู้นำ

ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในลำดับสุดท้ายของด้านนี้ คือ ใ้วจาสุภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนช่างอุตสาหกรรมส่วนมากเป็นผู้ชาย ดังนั้นการใช้คำพูดระหว่างครูกับนักเรียน เป็นเพียงการสื่อความหมายให้เข้าใจกัน การใช้คำพูดที่เหมาะสม ชัดเจน เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการ

1.2 คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง พบว่า คุณลักษณะลำดับแรก คือ มีความชำนาญ ในวิชาชีพช่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีความสามารถทางด้านวิชาชีพช่างเป็นอย่างดี สามารถที่จะแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนได้ และยังเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำในการทำงานกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งงานวิจัยของ ศศิประภา งามขำ (2540 : 94) พบว่า ครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง มีความคิดเห็นคุณลักษณะทางวิชาการ ข้อที่มีความคิดเห็นเป็นระดับสูงสุดคือ มีความรู้ความชำนาญในวิชาเทคนิคหรือวิชาชีพเฉพาะสาขาที่สอน และจากงานวิจัยของ

วิไลลักษณ์ ภาณุสระน้อย (2543 : 117) พบว่า ครูต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านการสอนและการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน

ส่วนคุณลักษณะในลำดับสุดท้ายของด้านนี้ คือ ใฝ่หาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การเรียนการสอนในวิชาช่างอุตสาหกรรมมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ครูจะเน้นการฝึกทักษะทางวิชาชีพให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเชี่ยวชาญโดยใช้วิธีการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

1.3 คุณลักษณะด้านการสอน พบว่า คุณลักษณะเป็นลำดับแรก คือ มีความเข้าใจเนื้อหาในหลักสูตรเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องมาจาก การสอนเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดจะต้องรู้ว่าสอนวิชาอะไร ก่อนทำการสอนครูจะต้องเรียนรู้ถึงจุดประสงค์รายวิชา คำอธิบายรายวิชา เพื่อที่จะได้วางแผนการสอน เตรียมสื่อการสอนได้ตรงกับเนื้อหาที่จะทำการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ทิพย์อาสน์ (2541 : 71) พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ในภาพรวมและทุกด้าน นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูอาจารย์เป็นผู้ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ประพฤติตนแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน ทั้งด้านบุคลิกภาพ การแต่งกาย การใช้คำพูด และครูอาจารย์ยังเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในงานอาชีพของตนเองเป็นอย่างดี ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 50) กล่าวว่า ความสำคัญของครู อยู่ที่การทำหน้าที่ในด้านการให้ความรู้แก่นักเรียน และมีบทบาทอื่นโดยประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีมานะ บากบั่น มัธยัสถ์ อุดมอม ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุมากเกินไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอแนะนำข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะของครูช่าง อุตสาหกรรมที่สำคัญคือ ยกย่องให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ความรับผิดชอบในหน้าที่และมีความซื่อสัตย์ยุติธรรม ซึ่งครูช่างอุตสาหกรรมสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณลักษณะของครูอาจารย์ เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ที่จำเป็นคือ ต้องมีความชำนาญด้านวิชาชีพ ช่างเป็นอย่างดี และต้องมีความรู้ที่ตรงกับสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแต่งตั้งครูช่างอุตสาหกรรมต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูช่าง อุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

2. ควรทำการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูช่างอุตสาหกรรมใน สถาบันการศึกษาของภาครัฐบาลกับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

- กานดา พูนลาภทวี. 2538. **สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : พิสิกส์เซนเตอร์.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. 2536. **เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา**. ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กรมอาชีวศึกษา. 2521. **แนบแนวสารพัดช่าง**. กรุงเทพฯ : สารพัดช่าง.
- กรมอาชีวศึกษา. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- กุลวดี ไพจิตร. 2544. “บทบาทครุคณิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกษม วัฒนชัย. 2545. **การปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.
- คณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู. 2543. **เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชม ภูมิภาค. 2525. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เดโช สอนานนท์. 2518. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โพลีสามต้นการพิมพ์.
- ดำรง ประเสริฐกุล. 2542. “ความเป็นครู.” โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ คณะครุศาสตร์.
- ณัฐพงศ์ ปรัชญาอภิพันธ์. 2535. “คุณลักษณะของครูที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนตามทัศนะของนักเรียนและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นลินี ยอแสงรัตน์. 2543. “ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นัททิกา สนเผือก. 2543. “ศึกษาคุณลักษณะของครูที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- ปฐมนววรรณ ลี้มสกุลศิริรัตน์. 2544. "คุณลักษณะของครูมัธยมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในทัศนะนักเรียน ครู และผู้บริหาร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประมวณ หมั่นดี. 2542. "คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ประเวศ ยอดยิ่ง. 2529. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมทางด้านการสอน." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544. การจัดและบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- เป็รื่อง กิจรัตน์. 2530. หลักสูตรอุตสาหกรรมและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ผจญ ชันระชวณะ. 2538. การจัดองค์การและบริหารงานสำหรับโรงฝึกงานและโรงประกอบของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- พุทธทาสภิกขุ. 2535. แก่นพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชายการพิมพ์.
- มานิดา อุษชิน. 2525. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพ. เอกสารประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (เอกสารอัดสำเนา)
- เมธี ปิณฑนานนท์. 2533. การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2536. ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วัชรีย์ บุรณสิงห์. 2536. ลักษณะครูที่ดี. กรุงเทพฯ : มปท. (เอกสารอัดสำเนา).
- วิชัย ทิพย์อาสน์. 2541. "คุณลักษณะครูช่างอุตสาหกรรมที่ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเจียงเหนือต้องการ." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิชัย ภูณะกุล. 2535. ความรู้ทั่วไปสำหรับอาชีพครู. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. เอกสารอัดสำเนา.

- วิไลลักษณ์ ราษฎร์น้อย. 2543. "ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิประภา งามขำ. 2540. "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคกลาง." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุภาภรณ์ กิตติประเสริฐ. 2537. "ความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูสอนวิชาชีพพาณิชยกรรมโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. 2543. **ครูของครู กับ ครูอาชีพ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สารสนเทศ สป.สธ.
- สมศักดิ์ พักวัน. 2545. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2542. **ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : ที.พี.พีรินทร์.
- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. 2527. **เทคนิคและวิธีสอนวิชาชีพ MIAP**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. 2541. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกานนท์. 2543. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. 2538. **วิธีสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- ลีปนนท์ เกตุทัต. 2539. "ปฏิรูปการศึกษาและโลกาภิวัตน์." **วารสารข้าราชการครู**. 16(3) : 9-11.
- สุรชาติ สังข์รุ่ง. 2542. "ทิศทางการพัฒนา สอนอย่างไรที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง." **วารสารปฏิรูปการศึกษา**. 1(13) : 7.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544. **เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อารี พันธุ์มี. 2538. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- Good, Thomas L. 1983. **Classroom Research : A Decade of Progress**. *Educational Psychologist*, 18 (March).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
หนังสือราชการ

คำสั่งคณะกรรมการคุศศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๑๖๕ / 2545

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของ นายไพศาล อรเอี่ยม

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายไพศาล อรเอี่ยม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครง
วิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	กรรมการ
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	กรรมการ
ดร.ศิริรัตน์	เพชรแสงศรี	กรรมการ
ดร.ฉันทนา	โหมดมณี	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. 2545

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายไพศาล อรเยี่ยม รหัสประจำตัว 44064727 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของครู ช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาตะวันออก 2 (THE CHARACTERISTICS OF THE INDUSTRIAL TEACHERS OF THE EAST VOCATIONAL INSTITUTES 2)” โดยมี ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.สมพร ไชยะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2546

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2546

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐุ์ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 0245

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขต.ลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๔ มกราคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายไพศาล อรเอี่ยม นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบัน
การอาชีวศึกษาตะวันออก 2” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2546
ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามภายในสถานศึกษา
สังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดี ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/0019

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

๕ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายไพศาล อรเอี่ยม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันการอาชีวศึกษา ตะวันออก 2”

คณะกรรมการอำนวยการพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายไพศาล อรเอี่ยม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นายไพศาล อรเอี่ยม

1. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
2. วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ
3. วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา
4. วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี
5. วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม
6. วิทยาลัยการอาชีพพานทอง
7. วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมในสถาบันการอาชีวศึกษาตะวันออก 2

→ คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ นักเรียนระดับปวช. สาขาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วยสาขาวิชาดังต่อไปนี้

- 1) สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
- 2) สาขาวิชาช่างยนต์
- 3) สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม

ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน

- 1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
- 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง
- 3) คุณลักษณะด้านการสอน

3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลของท่านจะเป็นความลับและนำไปใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ไพศาล อรเยี่ยม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้วิจัย

Goaly

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

➤ ➤ คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับกับความเป็นจริงของตัวท่าน

1. ท่านเรียนอยู่สาขาวิชา
 - สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
 - สาขาวิชาช่างยนต์
 - สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์

2. ชื่อของสถาบันที่ท่านเรียน
 - วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
 - วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ
 - วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา
 - วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี
 - วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม
 - วิทยาลัยการอาชีพพานทอง
 - วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม

➤➤ คำชี้แจง แบบสอบถามประกอบด้วยคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม 3 ด้าน คือ

- 1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
- 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง
- 3) คุณลักษณะด้านการสอน

➤➤ โปรดพิจารณาว่า คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมแต่ละข้อเป็นคุณลักษณะที่ท่าน เห็นด้วยในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามความคิดเห็น ของท่าน เป็นรายชื่อตามความหมายของระดับคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับคุณลักษณะระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับคุณลักษณะระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับคุณลักษณะระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับคุณลักษณะระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับคุณลักษณะระดับน้อยที่สุด

Handwritten signature

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ					
1. มีความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้นในการทำงาน					
2. มีความรับผิดชอบในหน้าที่					
3. มีระเบียบวินัยในการทำงาน					
4. มีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน					
5. มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม					
6. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย					
7. ตรงต่อเวลา					
8. ใช้วาจาที่สุภาพ					
9. สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้					
10. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
11. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
12. มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี					
13. มีความเสียสละต่อส่วนรวม					
14. ยกย่องให้เกียรติผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
15. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้					
16. มีน้ำใจและชอบช่วยเหลือผู้อื่น					
17. ให้คำปรึกษาในปัญหาต่างๆ แก่บุคคลรอบข้าง					
18. ประพฤติตนเหมาะสมกับความเป็นครู					
19. รักษาความลับของนักเรียน					
20. มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน					

Good

คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
คุณลักษณะด้านวิชาชีพช่าง					
21. จัดเตรียมเนื้อหาวิชาที่สอนตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตร					
22. แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
23. มีความชำนาญในวิชาชีพช่าง					
24. ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ประกอบการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
25. ใฝ่หาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้					
26. ติดตามความเคลื่อนไหวของเทคโนโลยีอยู่เสมอ					
27. มีความรู้ศัพท์ภาษาอังกฤษเทคนิคเป็นอย่างดี					
28. สานิตงานช่างได้อย่างถูกต้อง					
29. นำเสนอความรู้ใหม่ๆ ให้กับนักเรียนอยู่เสมอ					
30. ให้คำปรึกษาที่ดีเกี่ยวกับด้านวิชาชีพช่าง					
คุณลักษณะด้านการสอน					
31. มีความเข้าใจเนื้อหาในหลักสูตรเป็นอย่างดี					
32. มีความสามารถในการวางแผนการสอน					
33. มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง					
34. มีการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน					
35. ใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับวิชาที่สอน					
36. มีความสามารถในการจัดทำสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง					
37. สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจได้ตรงตามหลักสูตร					
38. สามารถจูงใจนักเรียนสนใจในบทเรียน					
39. ให้บริการแนะแนวความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ					
40. วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	ไพศาล อรเอี่ยม
วัน เดือน ปี เกิด	21 กุมภาพันธ์ 2519
สถานที่เกิด	อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 227/5 ตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 72150
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2543 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรเทคนิคครูชั้นสูง (ปทส.) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม วิชาเอกเครื่องมือกลวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ ปีการศึกษา 2546 สำเร็จ การศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง